

**UŞAK ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIĞI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Ayşe BULUT

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Eser YEŞİLDAĞ

Uşak

Eylül, 2019

**UŞAK ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIĞI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Ayşe BULUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Bölümü

TEZ DANIŐMANI

Daniőman: Dr. Öğr. Üyesi: Eser YEŞİLDAĞ

Uşak

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eylül, 2019

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

UŞAK ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ayşe BULUT

İşletme Ana Bilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eylül 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Eser YEŞİLDAĞ

Son yıllarda, bir ülke ekonomisinin istikrarı için finansal okuryazarlık çok önemli bir kavram haline gelmiştir. Bu kavram sadece finansal piyasalardaki insanları değil tüm bireyleri ilgilendirmektedir. Özellikle üniversitelerdeki eğitimcilerin ve çalışanların finansal bilgi düzeyi oldukça önemlidir ve bu bilgi seviyenin yüksek olması üniversite öğrencilerinin finansal eğitiminde de etkili olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal okuryazarlık düzeyini ölçmektir. Bunun için hazırlanan bir anket Uşak Üniversitesi personeline uygulanmış ve elde edilen veriler istatistikî programlar aracılığıyla analize tabi tutulmuştur.

Çalışmanın sonuçları, Uşak Üniversitesi personelinin büyük çoğunluğunun temel düzeyde finansal bilgiye sahip olduklarını ancak aldıkları kararlar açısından finansal konularda başarılı olmadıklarını göstermektedir. Bunun yanında, personelin sahip oldukları finansal bilgilerin demografik özelliklerden etkilendiği tespit edilmiştir. Buna göre personelin cinsiyeti, kişisel geliri, eğitim düzeyi, daha önce finans eğitimi almış olması, kredi kartı kullanması ve BES'e katılımı ile finansal okuryazarlık başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Finansal Okuryazarlık, Üniversite Personeli, Finansal Bilgi, Tutum ve Davranış*

ABSTRACT**A RESEARCH ON THE FINANCIAL LITERACY OF THE STAFF OF UŞAK
UNIVERSITY**

Ayşe BULUT

Department Of Business Administration

Social Sciences Institutes Uşak University, September 2019

In recent years, financial literacy has become a very important concept for the stability of a country's economy. This concept concerns not only people in financial markets but all individuals. The level of financial knowledge of academicians and employees in universities is highly important, and the high level of this financial knowledge is effective in financial education of university students.

The aim of this study is to measure the financial literacy level of the academic and administrative staff of Uşak University. A survey prepared in parallel with this aim was applied to Uşak University staff and the obtained data were analyzed by statistical programs.

The results of this study show that the majority of Uşak University personnel have basic financial knowledge but they are not successful in financial matters in terms of financial decisions. In addition, it is determined that the financial information of the personnel is affected by the demographic characteristics. Accordingly, it was found that there was a significant difference between the gender, personal income, education level, previous financial education, using credit card, participation in PPS and financial literacy achievement level.

Keywords: *Financial Literacy, University Staff, Financial Information, Attitude and Behavior*

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tezli Yüksek Lisans Jüri ve Enstitü Onayı

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

İşletme Ana Bilim / Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Programı 164005046 No'lu öğrencisi Ayşe BULUT'un "Uşak Üniversitesi Personelinin Finansal Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma" adlı tezi 20/09/2019 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans Tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Dr. Öğr. Üyesi Eser YEŞİLDAĞ	
Üye	: Prof. Dr. Yusuf KADERLİ	
Üye	: Doç. Dr. Ercan ÖZEN	

ÖNSÖZ

Tezimin hazırlanması sürecinde benden desteklerini ve bilgisini hiç bir zaman esirgemeyen, sabırla dinleyen ve yönlendiren, tezimin her aşamasında büyük emeği olan çok değerli danışman hocam Sn. Dr. Öğr. Üyesi Eser YEŞİLDAĞ 'a teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her alanında her zaman yanımda olan, fedakârlıktan hiçbir zaman çekinmeyen, beni yüreklendiren, bir tanecik eşim Ramazan BULUT'a varlığından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Beni büyüten ve yetiştiren canım aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ayşe BULUT

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Ayşe BULUT
Doğum Yeri ve Tarihi : Salihli – 17.06.1993

Lisans Öğrenimi : Uşak Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme
Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans

Bildiği Yabancı Dil : İngilizce

İş Deneyimi

2012-2016 : Uşak Üniversitesi Merkez Kütüphanesi (Kısmi
Zamanlı Öğrenci)

2018-2019 : Solaris Kimya Teknik Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti.

2019 - devam : Metis Anadolu Çağrı Merkezleri A. Ş.

İletişim

E-Mail : ayse.bulut@usak.edu.tr

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ	iii
ABSTRACT	iv
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	v
ÖNSÖZ.....	vi
ÖZGEÇMİŞ	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	3
1.1. FİNANS KAVRAMI	3
1.2. KİŞİSEL FİNANS KAVRAMI.....	3
1.3. OKURYAZARLIK KAVRAMI	4
1.4. FİNANSAL OKURYAZARLIK KAVRAMI	4
1.5. FİNANSAL BİLGİ KAVRAMI.....	5
1.6. FİNANSAL EĞİTİM KAVRAMI	5
1.7. FİNANSAL TUTUM KAVRAMI.....	7
1.8. FİNANSAL DAVRANIŞ KAVRAMI	7
1.9. FİNANSAL İSTİKRAR KAVRAMI.....	8
1.10. FİNANSAL FARKINDALIK KAVRAMI	8
1.11. FİNANSAL OKURYAZARLIKLA İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	9
2. BÖLÜM.....	14
FİNANSAL OKURYAZARLIK RAPORLARI VE İSTATİSTİKLERİ	14
2.1. FİNANSAL OKURYAZARLIK VE ERİŞİM DERNEĞİ (FODER)	14
2.2. TÜRKİYE FİNANSAL YETERLİLİK ARAŞTIRMASI (DÜNYA BANKASI, SPK)	15
2.3. TÜRK EKONOMİ BANKASI (TEB), FİNANSAL OKURYAZARLIK DERNEĞİ (FODER) VE BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ İŞBİRLİĞİNDE DÜZENLENEN FİNANSAL OKURYAZARLIK VE ERİŞİM KONFERANSI	16
2.4. TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI (TCMB)	17
2.5. HABİTAT DERNEĞİ	18
2.6. DÜNYADA YAPILAN TÜRKİYE’NİN DE KATILIMCISI OLDUĞU ÇALIŞMALAR	21
2.6.1. 2015 Yılında Standart&Poor’s Kredi Derecelendirme Kuruluşu Tarafından Yayınlanan Küresel Finansal Okuryazarlık Araştırması	21
2.6.2. OECD Tarafından Yapılan Finansal Okuryazarlık Düzeyi Araştırması	22

3. BÖLÜM: UŞAK ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYİ.....	24
3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	24
3.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI.....	24
3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	24
3.4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN HİPOTEZLER	25
3.5. BULGULAR.....	26
3.5.1. Demografik Bulgular	26
3.5.2. Finansal Tutumlara İlişkin Bulgular	33
3.5.3. Finansal Davranışlara İlişkin Bulgular.....	40
3.5.4. Finansal Bilgiye İlişkin Bulgular	50
3.5.5. Güvenilirlik Analiz Sonuçları	57
3.5.5. Ortalama Başarı Puanları.....	58
3.5.6. Anlamlılık Analizleri ve Sonuçları	60
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	67
KAYNAKÇA.....	70
EKLER LİSTESİ.....	75
EK-1	75

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1: Finansal Bilgi Sorularına Verilen Doğru Cevap Oranları	19
Tablo 2.2: Yıllara Göre Finansal Okuryazarlık Endeks Değerleri	20
Tablo 2.3: Yıllara Göre Finansal Bilgi Skorları	21
Tablo 2.4: OECD' ye göre Ülkelerdeki Finansal Bilgi Düzeyleri	22
Tablo 3.1: Cinsiyete ilişkin Personel Cevapları	26
Tablo 3.2: Unvana ilişkin Personel Cevapları	26
Tablo 3.3: Medeni Duruma ilişkin Personel Cevapları	27
Tablo 3.4: Çocuk Sahibi olup olmadıklarına ilişkin Personel Cevapları	27
Tablo 3.5: Yaş'a ilişkin Personel Cevapları	27
Tablo 3.6: Kişisel gelire ilişkin Personel Cevapları	28
Tablo 3.7: Eğitim Düzeyine ilişkin Personel Cevapları	28
Tablo 3.8: Finans Eğitimi Alıp Almadıklarına İlişkin Personel Cevapları	29
Tablo 3.9: Finans Eğitimi Nereden Aldığına İlişkin Personel Cevapları	29
Tablo 3.10: Kredi Kartı Kullanımına İlişkin Personel Cevapları	29
Tablo 3.11: Kaç Adet Kredi Kartı Kullandığına İlişkin Personel Cevapları	30
Tablo 3.12: Kaç Yıldır Kredi Kartı Kullandığına İlişkin Personel Cevapları	30
Tablo 3.13: Kredi Kartının Limitine İlişkin Personel Cevapları	31
Tablo 3.14: Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) Kayıt ile ilgili Personel Cevapları	31
Tablo 3.15: Vadeli Mevduat Hesabının Olup Olmadığına İlişkin Personel Cevapları	32
Tablo 3.16: Finansal Kararlarda Kime/neye Danıştığına İlişkin Personel Cevapları	32
Tablo 3.17: Finansal Durumu Yönetme Başarısına İlişkin Personel Cevapları	32
Tablo 3.18: "Uzun vadede, harcamayı tasarrufa yeğlerim" ile ilgili Personel Cevapları	33
Tablo 3.19: "Bugün için yaşar, yarın için endişelenmem" ile ilgili Personel Cevapları	33
Tablo 3.20: "Para, sadece harcamak içindir" ile ilgili Personel Cevapları	34
Tablo 3.21: "Para ile ilgili konular sıkıcı ve zordur" ile ilgili Personel Cevapları	34
Tablo 3.22: "Finansal geleceğime yönelik çok fazla düşünmek beni rahatsız eder" ile ilgili Personel Cevapları	35

Tablo 3.23: “Para, mutlu olmak için önemli değildir” ile ilgili Personel Cevapları ..35	35
Tablo 3.24: “Finansal açıdan bugün için yaşamak hoşuma gider” ile ilgili Personel Cevapları ..36	36
Tablo 3.25: “Finans dilini anlayabilme yeteneğim zayıftır” ile ilgili Personel Cevapları ..36	36
Tablo 3.26: “Karar vermeden önce finansal bilgi edinmek için çok zaman ve çaba harcamam” ile ilgili Personel Cevapları ..37	37
Tablo 3.27: “Para ve finansal konularda bilgilendirilmek istemiyorum” ile ilgili Personel Cevapları ..37	37
Tablo 3.28: “Finansal durumumda büyük bir fark yaratmak için fazla çabalamayı düşünmüyorum” ile ilgili Personel Cevapları ..38	38
Tablo 3.29: “Ekonomik krizlerin, içinde büyük fırsatlar barındırdığına inanmam” ile ilgili Personel Cevapları ..38	38
Tablo 3.30: “Aldığım finansal kararlar sonucunda zarar etme ihtimalim düşüktür” ile İlgili Personel Cevapları.....39	39
Tablo 3.31: “Yatırımlarımı danışman veya arkadaş önerisine göre yaparım” ile İlgili Personel Cevapları ..39	39
Tablo 3.32: “Finansal Kayıtlarımı Saklarım” ile İlgili Personel Cevapları 40	40
Tablo 3.33: “Dikkatli alışveriş yaparım” ile İlgili Personel Cevapları 40	40
Tablo 3.34: “Faturalarımı zamanında öderim” ile İlgili Personel Cevapları 41	41
Tablo 3.35: “Kişisel mali durumu takipte başarısızım” ile İlgili Personel Cevapları 41	41
Tablo 3.36: “Sorumluluklarıma göre bütçe yaparım” ile İlgili Personel Cevapları ...42	42
Tablo 3.37: “Tasarruf ve yatırım yapmaya çalışırım” ile İlgili Personel Cevapları ...42	42
Tablo 3.38: “İhtiyaçlarım için borç almam, kredi veya ek hesap kullanırım” ile İlgili Personel Cevapları ..43	43
Tablo 3.39: “Giderlerimi takip ederim” ile İlgili Personel Cevapları.....43	43
Tablo 3.40: “Alışverişte fiyatları karşılaştırırım” ile İlgili Personel Cevapları 44	44
Tablo 3.41: “Harcamalarım için bütçe yaparım” ile İlgili Personel Cevapları 44	44
Tablo 3.42: “Borcumu zamanında öderim” ile İlgili Personel Cevapları 45	45
Tablo 3.43: “Paramın idaresi için hedefler koyarım” ile ilgili Personel Cevapları 45	45
Tablo 3.44: “Paramın idaresiyle ilgili konuları ailemle konuşurum” ile İlgili Personel Cevapları ..46	46

Tablo 3.45: “Paramın idaresine dair hedeflerime genellikle ulaşırım” ile İlgili Personel Cevapları	46
Tablo 3.46: “Her ay düzenli tasarruf yaparım” ile İlgili Personel Cevapları	47
Tablo 3.47: “Finansal bir ürün alırken bilgi toplarım” ile İlgili Personel Cevapları ..	47
Tablo 3.48: “Finansal ürün alırken bağımsız kaynaklardan bilgi toplar ve buna göre karar veririm” ile İlgili Personel Cevapları	48
Tablo 3.49: “İhtiyaçlarımı karşılayamayacağım duruma düşene kadar borç almam” ile İlgili Personel Cevapları	48
Tablo 3.50: “Yatırımlarımın risk ve getirisini dikkate alırım” ile İlgili Personel Cevapları	49
Tablo 3.51: “Aldığımdan daha fazlasını harcarım” ile İlgili Personel Cevapları	49
Tablo 3.52: “Kredi kartımın üst limitine ulaşırım” ile İlgili Personel Cevapları	50
Tablo 3.53: “Harcamalarımı azaltmaya çalışırım” ile İlgili Personel Cevapları	50
Tablo 3.54: “Krediyle almanın maliyetini bilirim” ile İlgili Personel Cevapları	51
Tablo 3.55: “Otomobil sigortası için sormam gereken önemli soruları biliyorum” ile İlgili Personel Cevapları	51
Tablo 3.56: “Yatırımlar hakkında bilgi sahibiyim” ile İlgili Personel Cevapları	52
Tablo 3.57: “Yatırım araçlarının riskinden korunmak için portföy oluşturmak gerekir” ile İlgili Personel Cevapları	52
Tablo 3.58: “Kredide önemli olan kredi maliyetidir” ile İlgili Personel Cevapları ...	53
Tablo 3.59: “Bireysel emeklilikte süre uzadıkça devlet teşviki artar” ile İlgili Personel Cevapları	53
Tablo 3.60: “Yüksek enflasyon, yüksek maliyettir” ile İlgili Personel Cevapları	54
Tablo 3.61: “Yüksek getiri, yüksek risk taşır” ile İlgili Personel Cevapları	54
Tablo 3.62: “Bilanço nedir?” ile İlgili Personel Cevapları	54
Tablo 3.63: “Gelir tablosu nedir?” ile İlgili Personel Cevapları	55
Tablo 3.64: “Hisse senedi nedir?” ile İlgili Personel Cevapları	55
Tablo 3.65: “Tahvil nedir?” ile İlgili Personel Cevapları	55
Tablo 3.66: “Kısa vadeli kredilerin faiz oranı, uzun vadeliden düşüktür” ile İlgili Personel Cevapları	56
Tablo 3.67: “Basit faiz anapara, bileşik faiz ise anapara ve faiz üzerinden hesaplanan faizdir” ile İlgili Personel Cevapları	56

Tablo 3.68: “3 yıl sonra elde ettiğimiz 100.000TL bugünkü 100.000TL'den daha değerlidir” ile İlgili Personel Cevapları	57
Tablo 3.69: “Yıllık %2 faizle 100TL, 102TL olur” ile İlgili Personel Cevapları	57
Tablo 3.70: Güvenilirlik Analizi Sonuçları	57
Tablo 3.71: Demografik Özelliklere Göre Ortalama Başarı Puanları	58
Tablo 3.72: Cinsiyet Değişkenine Göre t testi Sonuçları	60
Tablo 3.73: Unvan Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları	61
Tablo 3.74: Medeni Durum Değişkenine Göre t testi Sonuçları	61
Tablo 3.75: Yaş Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları	62
Tablo 3.76: Kişisel Gelir Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları	63
Tablo 3.77: Kişisel Gelir Arasındaki Farklılığa Göre Tukey Testi Sonuçları	63
Tablo 3.78: Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları	64
Tablo 3.79: Eğitim Düzeyi Arasındaki Farklılığa Göre Tukey Testi Sonuçları	64
Tablo 3.80: Finansal Eğitim Değişkenine Göre t testi Sonuçları	65
Tablo 3.81: Kredi Kartı Kullanımı Değişkenine Göre t testi Sonuçları	65
Tablo 3.82: BES'e Katılım Değişkenine Göre t testi Sonuçları	66

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1: Üst-Orta Gelir Grubundakilere Ait 2015 Yılı Finansal Okuryazarlık Oranları.....21

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ANOVA	: Analysis of Variance (Varyans Analizi)
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BES	: Bireysel Emeklilik Sistemi
BIST	: Borsa İstanbul A.Ş.
DB	:Dünya Bankası
FODER	: Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği
INFE	: International Network on Financial Education (Finansal Eğitime Yönelik Uluslararası İşbirliği)
İİBF	: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
KOBİ	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu
OECD	: Organisation For Economic Co-Operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)
PISA	:Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SPL	: Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)
S&P	:Standart&Poor's Kredi Derecelendirme Kuruluşu
Takasbank	: İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEB	: Türkiye Ekonomi Bankası
TRT	:Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TSPB	: Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği
VHT	: Varyansların Homojenliği Testi

GİRİŞ

Finansal okuryazarlık son yıllarda, finansal istikrar için çok önemli bir kavram haline gelmiştir. Bu kavram tüm ülke vatandaşlarını ilgilendirmektedir. Finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olduğu ülkeler ekonomik olarak zayıf olan ülkeler olarak kabul edilebilir.

Yapılan araştırmalar çerçevesinde Türkiye’de finansal okuryazarlık seviyesinin yeterince yüksek olmadığı söylenebilir. Finansal okuryazarlık eğitiminin genellikle Üniversitelerde başladığı Türkiye’de, bu eğitimin lise eğitimine kadar indirilmesi bir zorunluluk haline gelmiştir.

Son dönemlerde Finansal okuryazarlık kavramı Türkiye’de de önemini arttırmıştır. Finansal okuryazarlık konusunda, bu çalışmanın literatür bölümünde görüleceği üzere, birçok bilimsel çalışmalar yapılmış ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Liselerin son sınıflarına seçmeli Davranışsal Ekonomi ve Finansal Matematik derslerinin müfredata eklenmesi kararı alınmıştır (<https://www.bloomberght.com/liselere-davranissal-ekonomi-ve-finansal-matematik-dersi-geliyor-2221297>, Erişim 27.05.2019).

Finansal okuryazarlığın eğitiminin üniversitelerde başlıyor olması, üniversitelerdeki eğitimcilerin ve çalışanların finansal bilgi düzeyini önemli kılmaktadır. Bu nedenle üniversitelerdeki eğitimcilerin ve çalışanların finansal okuryazarlık seviyenin yüksek olması üniversite öğrencilerinin finansal eğitiminde de etkili olmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmalar da büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal okuryazarlık düzeyini ölçmektir. Bunun için bu çalışmanın birinci bölümünde öncelikle finansal okuryazarlık kavramının anlamı, önemi, amacı ve bugüne kadar yapılmış olan çalışmalar üzerinde ayrıntılı olarak durulmuştur. Kavramsal çerçeve içerisinde finans kavramı, kişisel finans kavramı, okuryazarlık kavramı, finansal okuryazarlık kavramı, finansal bilgi kavramı, finansal eğitim kavramı, finansal tutum kavramı, finansal davranış kavramı, finansal istikrar kavramı ve son olarak da finansal farkındalık kavramı açıklanmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise, Türkiye’de yapılmış olan finansal okuryazarlıkla ilgili raporlara ve istatistiki verilere yer verilmiştir. Dünyada yapılan ve Türkiye’nin de katılımcısı olduğu çalışmalar mevcut olup bu çalışmalar da açıklanmıştır. SPK(Sermaye Piyasası Kurulu),Dünya Bankası, FODER, TEB, OECD, TCMB, Standart&Poor’s

gibi kurumların hazırlamış olduğu raporlardan faydalanılmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde; araştırmanın amacı, araştırmanın kapsamı ve araştırmanın yönteminden bahsedilmiştir. Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesine yönelik olarak bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise, uygulamada yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

1. BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. FİNANS KAVRAMI

Finans kavramı dilimize Fransızcadan geçmiş olup; para, mal, mali işler anlamına gelmektedir (TDK, 2019). Paramasivan and Subramanian (2009: 1)'a göre finans parayı yönetme bilim ve sanatıdır.

Finans ayrıca, günlük hayatta bireylerin veya kurumların faydalanabileceği fon, para ya da sermayenin en uygun şekilde elde edilmesi ve bu fon, para ve sermayenin en canlı şekilde kullanılması anlamına gelmektedir (Acar, 2013).

1.2. KİŞİSEL FİNANS KAVRAMI

Toplumda bireyler gelirlerini ve bütçelerini iyi yönetebilir durumda olmalıdırlar. Bu noktada kişisel finans bilgisi yüksek olanlar avantajlı durumdadırlar.

Son zamanlarda üzerinde yoğun bir şekilde durulan konulardan biri haline gelen kişisel finans kavramının temelleri 1899 da oluşturulmuştur. Finansal anlamda başarılı olan birey, sağlıklı ve doğru kararlar alır, refah seviyesi artar, bunun akabinde birey daha mutlu bir yaşantı sürer. Bu mutlu giden yaşantıyı ailede ve bireylerde fark eden devletler bu konuyu daha çok benimseyerek ve konuyla ilgili yapılması gereken eğitim-öğretim ve sosyo-kültürel faaliyetlere daha çok önem vermektedirler (Öztürk, 2014). Yapılan faaliyetler neticesinde bireyler bilinçlenerek, para ile ilgili konularda ani kararlar vermekten kaçınmaktadırlar.

Bireylerin menfaatlerine hizmet eden kişisel finans ve finansal okuryazarlık kavramı, finansal araçların kullanımı, uzun vadede emeklilik planları, bireysel kredi ve kredi kartı kullanımının hangi zamanlarda avantaj getirdiği gibi konularda destek olma görevini üstlenmektedir. Yüksek finansal okuryazarlık; kişilerin piyasaları anlamalarına ve olası risk getiri dengesini ayarlamalarına destek olmaktadır. Ülkenin geleceğinin daha iyiye gitmesinde yeni yetişen neslin finansal okuryazarlık düzeyinin yüksek olması büyük önem taşımaktadır. Öncelikle üniversitede öğrenim gören öğrenciler için bu durum söz konusudur. Sadece ders veren eğitimcilerle üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini artırmak yeterli olmamakla birlikte akademisyenlerin tümünün temel finansal bilgi düzeylerinin artırılması gerekmektedir (Durmuşkaya ve Kavas, 2018).

1.3. OKURYAZARLIK KAVRAMI

Okuryazarlık kavramı, yazı sembollerini çözmek ve yazı sembolleriyle oluşturulan manayı anlamlandırmaya çalışmak akla gelen manasıyla 'okumak ve yazmaktır'.

Okumak kelimesinin geniş bir anlam ifade ettiğini hem mecazen hem de gerçek anlamda görmek mümkündür. Mecazen gözlerden okumak anlamı var iken gerçek anlamda yazı okumak, grafik okumak gibi anlamları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, içinde bulunduğumuz kâinata binlerce sembolik anlatımlı yazılar da bulunmaktadır, bu sembolleri okumaya çalışmakta bir anlamlandırma biçimidir. Her anımızda etrafımızı, kendimizi ve çevremizde olup biten hadiseleri okuruz, irdeleriz. Zaman zamanda kendimizi ifade etmek için de semboller kullanarak yazarız (Aşıcı, 2009).

1.4. FİNANSAL OKURYAZARLIK KAVRAMI

Her gün değişen piyasa koşullarında bireylerin kendi ekonomik durumlarını yönetebilmeleri için finansal okuryazarlık konusunda bilinçli olmaları gerekmektedir.

Günümüzde teknolojik gelişmelerin çok hızlı yaşanması, küreselleşmenin yetişilemez boyutlara ulaşması bireylerde yatırım, tüketim, tasarruf vb. gibi davranışlarının değişmesine yol açmıştır. İnsanların harcama, tüketim, yatırım vb. davranışlarını klasik bir şekilde ele almak çok da fazla bir önem arz etmemektedir (Kaderli, 2016).

Genel anlamda, kişilerin finansal ürün ve finansal hizmetlere yönelik bilgi birikimine sahip ve bu bilgi birikimlerini aktif bir şekilde kullanarak etkin ve yerinde kararlar alabilmesini belirten finansal okuryazarlık kavramıdır. Bir diğer kavramsal manada ise karşılaştırma yapma, sonuç elde etme, bilmek, yorumlama, seçme, öğrenmek gibi alt başlıklar mevcuttur. Finansal bilgiye sahip olmak, alınacak kararlara ve davranışlara pozitif yönde bir katkı sağlayabilmek anlamına gelmektedir (Bayram, 2010: 12).

OECD (2016) tarafından yapılan tanımda ise; finansal olguları anlama, yorumlama, sezme ve kavrama, finansal durumlar karşısında ise toplumun ve kişilerin finansal refahını arttırmak, ekonomik anlamda yaşantıya katılımını

sağlamak, doğru ve etkin kararlar verebilmek için bu tecrübe ve kavrayışı uygulamak şeklinde tanımlanmıştır.

1.5. FİNANSAL BİLGİ KAVRAMI

Temel finansal ürün ve hizmetlerin anlaşılabilir ve anlamlandırılabilmesi için gerekli olan kavramdır. Bireylerin finansal bilgiye ulaşmaları günümüzde oldukça kolaydır. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte insanlar merak ettikleri tüm bilgilere kolaylıkla erişim sağlayabilmektedirler.

Finansal okuryazarlığın tartışılmasındaki başlıca belirleyicilerden bir tanesinin finansal bilgi düzeyi olduğu apaçık ortadadır. Kişiler karşı karşıya kaldıkları finansal hadiselerde finansal bilgiden faydalanırlar. Finansal anlamda okuryazarlığı olan bireyler; tasarruf, kredi, harcama, volalite, risk, bütçe, tahvil, hisse senedi, mevduat vb. gibi finansal terimlerin anlamlarını bilmektedirler (Alkaya ve Yağlı, 2015).

Her geçen gün değişen finansal çevrede, insanların kullandıkları finansal bilgilerde güncel durumlarını yitirebilmektedirler. Finansal bilgi seviyesi azaldıkça, finansal anlamda verecekleri kararlarda başarılı olma oranları da azalacaktır. Finansal bilgi seviyelerinin artması dolayısıyla bireylerin daha fazla tasarruf, yatırım yapma yatkınlıkları artar. Sonucunda başarı getiren kararlar alırken, zarar etme olasılıkları da düşmektedir. Seçilen finansal enstrümanında rolü bu noktada yadsınamaz niteliktedir. Piyasalara katılım düzeyi artan bireylerde, bilgi seviyesi arttıkça finansal araçların çeşitliliğinden dolayı tercih yapabilme durumları da mevcut hale gelmektedir (Er ve Çetintaş, 2018).

Finansal araçların çeşitli olmasından dolayı yatırımlar da çeşitlenecektir, bu sayede de oluşabilecek riskler de en aza indirgenmiş olacaktır. Olası risk tehditlerine karşı önceden gerekli önlemler alınmış olacaktır.

1.6. FİNANSAL EĞİTİM KAVRAMI

Bireylerin kendilerini yetiştirme noktasında eğitim çok önemli ve gereklidir. İlk eğitim ailede başlar ve okul hayatıyla devam eder. İnsanların yaşam döngülerinde anlamaya, öğrenmeye, kendilerini geliştirme noktasında gereksinim duydukları kavramlardan bir tanesi de finansal eğitim kavramıdır. Gün geçtikçe çoğalan finansal hizmet ve ürünlerin bireye yüklediği sorumluluklar ve sorumlulukların getirecek olduğu risklerin farkında olmalarının sağlanması, değişkenlik gösteren sosyo-

demografik etmenler, finansal okuryazarlık seviyesinin düşük olması bu konunun sürekliliğini mecbur kılmakta ve önemini giderek arttırmaktadır. Yaşanan krizler neticesinde de finansal eğitim konusuna farkındalık oluşturmak, öncelik önemin verilmesi gerektiğini vurgular niteliktedir (TCMB, 2011).

Finansal eğitim kapsamında bireylerden beklenen; aldıkları eğitimler neticesinde piyasalardaki mevcut unsurları anlayabilmeleri ve öğrenmiş oldukları bilgileri karar alma süreçlerine dâhil etmeleridir.

Finansal okuryazar olan bir kişinin aşağıda belirtilmiş olan tutum, davranış, bilgi ve becerilere hâkim olması beklenmektedir (Baştürk, 2016):

- *Parasını iyi yönetebilmelidir*: Bugünü değil yarını düşünerek oluşan tasarruf bilinci davranışları, harcama alışkanlıkları doğrultusunda parasını nakit harcayıp harcamadığı, para ve nakit yönetimini kayıt altına alma, ödeme planlarının zamanında gerçekleşip gerçekleşmediği bu bağlamda incelenebilir.
- *Finansal sistemin işleyişini anlamalıdır*: Finansal piyasalarda finansal sistemleri oluşturan araçlardan bilgi sahibi olması, finansal kurum ve kuruluşlardan haberdar olup tanınması(bankalar, aracı kurumlar, sigorta şirketleri), menkul kıymetler, döviz piyasası, finansal araçlar ve finansal kurumları öğrenebilme ve anlayabilme yetkinliğine sahip olması bu başlık altında yer almaktadır.
- *Finansal planlar yapabilmelidir*: Attığı her adımda bugünü değil geleceğini düşünerek finansal planlar yapabilir düzeyde olmak demektir. Yapılan planlar kısa vadeli veya uzun vadeli olabilmektedir. Yapılan finansal planların uygulamaya geçirilebilir nitelikte olması büyük önem arz etmektedir. Yüksek meblağlı satın almalar (gayrimenkul, taşıt), likidite yönetimi, bütçeleme ve vergilerin planlanması, yatırım, emeklilik, miras planlaması, varlıkların ve gelirin korunması alışkanlıkları finansal planların bileşenlerini oluşturmaktadır.
- *İyi iletişim kurabilmelidir*: Finans piyasalarında etkili ve iyi alışverişin önemli unsurlarından biri olarak karşımıza çıkan iletişim kavramıyla piyasalarda uzman satıcılarla karşı karşıya gelen alıcının, yanlış yönlere

kanalize edilmemesi, doğru bilgilendirilmesi ve görüşme tekniklerini öğrenip geliştirmesi açısından önem arz etmektedir (Baştürk, F. H. 2016).

1.7. FİNANSAL TUTUM KAVRAMI

Tutum: Organize olmuş bir şekilde, inanç, davranış ve duygu eğilimlerini kapsamaktadır (Önder, 2017). Piyasada var olan tüketicilerin finansal tutumları, finansal ürün ve hizmetlere karşı olan yatkınlıklarını ifade etmektedir. Bu tutumlar bazen çevresel faktörlerden dolayı önyargılı olabilir.

Tüketiciler, ekonomik buhran veya refah zamanlarında nasıl davranacağını bilememekte, şahsı için en doğru olan çözüm metodunun finans açısından sonuçlarını denk getirememektedir. Finansal okuryazarlık; hem bireyin, hem de aile fertlerinin finansal davranışlarına birçok yarar sağlamaktadır (Er ve Bünyamin, 2018).

Finansal anlamdaki tutumlarımız, finansal davranışlarımıza yön vermekle birlikte tasarruflarımızı da etkilemektedir. Tasarrufu etkileyen etmenler arasında tasarruf bilincinin oluşması da yer almaktadır. Finansal okuryazarlık ile tasarruf bilincinin oluşması mümkün olabilmektedir. Toplumun en küçük yapı taşı olan aile üyelerinin finansal okuryazar olmaları, beraberinde aktif harcamalarda, yatırım planlamasında gereken tecrübe, bilgi, yetenek, tutum ve davranışlara sahip oldukları anlamına gelmektedir. Bunun sonucunda harcamalarda, yatırımlarda, tasarruflarda sağlıklı bir denge oluşturulup tasarrufların arttırılması hedeflenmektedir (Güler ve Tunahan, 2017).

1.8. FİNANSAL DAVRANIŞ KAVRAMI

İnsanlar bir nesneye, bir olguya veya bir duruma karşı olan düşüncelerini davranışlarına yansıtarak göstermektedirler. Finansal araçlara karşı gösterilen olumlu davranışlar o ürünü satın almak, kullanmak veya satın alma eğilimi göstermeyerek aksine davranışlar sergilemektir. Bu davranışlar değişen piyasa koşullarına göre anlık olarak değişebilmektedir.

Tüketim eğilimi, tasarruf, harcama, borçlanmaya yatkınlık, gibi faktörlerin oluşmasında finansal davranışlar etkin rol oynamaktadır. Hayat standartlarının pozitif yönde arttırılması, paranın kısa ve uzun vadede doğru yönlendirilmesinin planlaması, hızlı tüketim ve harcamalar arasında olumlu yönde bir dengenin kurulabilir olması kaçınılmazdır (Gönen ve Özmete, 2007).

1.9. FİNANSAL İSTİKRAR KAVRAMI

Bir toplumda finansal istikrarın oluşması o topluma finansal bilincin yerleştirilmesi ile sağlanmaktadır. Bu bilince sahip kişiler aldıkları finansal kararlarda net olmakla birlikte aldıkları kararların arkasında durma erdemini de göstermektedirler. Piyasalar ve toplum açısından değerlendirildiğinde önemli bir kavram olma niteliği taşımaktadır.

Finansal piyasalardaki sistemlerde yaşanan gelişmelerin tahminin zor olması, sistemin dinamikliği her ülkede farklı olduğu için net bir tanımı yapılamamaktadır. Finansal istikrar piyasa bileşenlerinin (ödeme sistemi, risk dağıtımı, etkin kaynak kullanımı) faaliyetlerinin hazırlıksız yakalanılan durumlarda oluşabilecek risklere karşı dayanıklılığını ve kalıcılığın sürdürülebilirliğini ifade etmektedir. Bu sürdürülebilirlik ülkeler ve küresel anlamda finansal sisteme karşı bir güvenin olduğunu göstermektedir (TCMB, 2015).

1.10. FİNANSAL FARKINDALIK KAVRAMI

Finansal anlamda bireyler çevrelerine karşı duyarlı olmak durumundadırlar. Yaşanan krizleri, gelişmeleri takip ederek oluşabilecek olumlu veya olumsuz koşullara karşı hazırlıklı olmalıdırlar. Hazırlıklı olmadıkları takdirde piyasalarda uzun soluklu faaliyetlerde bulunmaları zorlaşmaktadır.

İnsanların finansal unsurlarını etkileyen, finans ile ilgili data ve gelişmelerden haberdar olmaları finansal farkındalık kavramı ile açıklanabilir. Bu konuda bilinçli olan bireylerin tasarruf yapma eğilimleri artar, para etkin ve doğru kullanılır. Hem bireysel hem toplum refahı gözetilerek doğru finansal araçlarla yerinde yatırımlar yapılarak bu refahın arttırılmasına katkı sağlanır (Demir ve Mollaoğulları, 2018).

Bireylerin finansal farkındalıklarının olması finansal kavram ve ürünler hakkında bilgi ve anlayışlarını geliştirmek, yönlendirmek ve tarafsız tavsiyelerle risk ve fırsatları görüp değerlendirmek, tercihlerde bilinçli olmak, nereden yardım alabileceğini bilmeleri ve refah seviyelerini arttırmak için diğer tüm faaliyetleri yapmalarına yarayan bir süreçtir. Bu süreç şu unsurları kapsar (Yardımcıoğlu ve Yörük, 2016):

- Finansal fırsat, seçenek ve sonuçların tüketicilerin farkına varmalarını sağlayan özel bilgiler içerir.

- Finansal kavramları ve terimleri anlayabilmeleri için bireylerde gerekli kabiliyet ve gücü, eğitsel faaliyetlerle ve rehberlik yolu ile elde edilmesini sağlar.
- Bireylerin elde etmiş oldukları finansal yönlendirme ve bilgileri etkin bir şekilde değerlendirme yapmalarını, konu ve ürünler hakkında kapsamlı olarak danışmanlık vererek sağlamaktadır.

1.11. FİNANSAL OKURYAZARLIKLIL İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALAR

Finansal okuryazarlık konusu son zamanlarda çok önemli bir konu haline gelmiştir. Finansal okuryazarlık konusu sadece aileleri veya bireyleri değil ekonomiyi de etkilemektedir. Finansal okuryazarlık konusunun öneminin her geçen gün artması bu konuda yerli ve yabancı birçok çalışmanın yapılmasının önünü açmıştır. Literatüre bakıldığında finansal okuryazarlık konusundaki çalışmaların çoğunun üniversite öğrencileri, hane halkı, yatırımcılar ve banka müşterileri üzerine yapıldığı anlaşılmaktadır. Üniversitelerin akademik ve idari personel üzerine ayrı ayrı çalışmalar yer alsa da hem akademik hem de idari personel üzerine yapılan çalışmaların çok az olduğu görülmüştür. Finansal okuryazarlık konusunda yapılan bazı çalışmalar şöyledir.

Lusardi et al. (2010) gençlerin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmışlardır. Bu çalışmaya göre, gençlerin finansal okuryazarlık seviyeleri düşük ve gençlerin üçte birinden azı faiz oranları, enflasyon ve risk çeşitlendirmesi hakkında temel bilgiye sahiptir. Ayrıca bu çalışmada finansal okuryazarlığın demografik özellikler ve aile finans bilgisi ile yakından ilgili olduğu ifade edilmiştir. Anne ve babası hisse senedi ve emeklilik tasarrufuna sahip olan üniversite eğitimi almış bir erkek, ailesi zengin olmayan ve ebeveynleri de lise eğitiminden daha düşük eğitim almış bir kadından risk çeşitliliği konusunda yaklaşık yüzde 45 oranında daha fazla puan aldığı ortaya çıkmıştır.

Dvorak and Hanley (2010) finansal okuryazarlık ile emeklilik planının oluşturulması konularını incelemişlerdir. Bu çalışmaya göre, katılımcıların emeklilik planı konusunda bilgili oldukları ancak yatırım konularında yeterli bilgiye sahip olmadıkları belirtilmiştir. Ayrıca finansal bilginin kadınlarda, düşük gelirli ve eğitim düzeyi yüksek olmayan çalışanlarda düşük olduğu ifade edilmiştir.

Temizel ve Bayram (2011), Anadolu Üniversitesi İİBF öğrencilerinin temel düzey finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye çalışmışlardır. Bu çalışmada

öğrencilerin finansal durumlarını yönetmede kendilerini olduğundan daha başarılı gördüklerini, yüzde 84'ünün finansal bilgilerini ailelerinden aldıklarını ve öğrencilerin yüzde 8,50'sinin kendilerini finansal durumlarını yönetmede başarısız gördüklerini saptamıştır.

Arrondel et al. (2012) Fransa'daki finansal okuryazarlık ile borsaya katılım arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Bu çalışmada temel finansal gereksinimler ve finansal kültür şeklinde iki gösterge oluşturulmuştur. Bu çalışmanın sonuçları, finansal kültürün elde hisse tutma olasılığına güçlü bir etkisinin olduğunu buna karşın temel finansal gereksinimlerin elde hisse tutma olasılığına ise zayıf bir etkisinin olduğunu göstermiştir.

Dick ve Jaroszek (2013) Almanya'da tüketici kredisi kullanımını etkileyen faktörleri incelemişlerdir. Bu çalışmaya göre, pahalı bir kredi kaynağının kullanım sıklığı finansal okuryazarlıkla azalmaktadır. Ayrıca kredi kullanımı hane halkı yapısı, gelir, zenginlik, yaş, eğitim düzeyi ve meslek gibi değişkenlerden etkilenmektedir. Son olarak bu çalışmada finansal eğitimin tüketici tercihlerini iyileştirmede önemli bir rol oynayabileceği ifade edilmiştir.

Er vd. (2014) lisans eğitim program içeriklerinin finansal okuryazarlığa etkisini araştırmışlardır. Bu çalışmada İİBF öğrencileri ile Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları karşılaştırılmıştır. Türkiye'de 2014 yılında toplanan veriler üniversite öğrencilerinin finansal kararlar ve risk yönetimi konularında daha sorumlu hale geldiklerini göstermiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin %31,7'sinin yüksek, %30,1'inin orta ve %16'sının düşük finansal okuryazarlığa sahiptir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin eğitim alanları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Sarıgül (2014) üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi ve bu düzeyin öğrencilerin demografik özellikleri ile ilişkisini araştırmıştır. Konya'daki üç üniversiteden 1.099 öğrenciye uygulanan anketler sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesinin yetersiz olduğunu, erkeklerin daha başarılı olduklarını ve üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermiştir.

Barmaki (2015) Hacettepe Üniversitesinden 500 öğrenciye anket yaparak öğrencilerin finansal okuryazarlıklarını araştırmıştır. Bu çalışmaya göre, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri orta seviyede olup, öğrencilerin finansal okuryazarlıkla ilgili en çok bildikleri konu temel para bilgisi, en az bildikleri konu

ise tasarruf ve yatırım konularıdır. Bunun yanında, erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin daha yüksek olduğu ancak cinsiyet ile finansal okuryazarlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin finansal okuryazarlık puanı ile finansal davranış puanı arasında, finansal okuryazarlık puanı ile finansal tutum puanı arasında ve finansal davranış puanı ile finansal tutum puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmiştir.

Fettahoğlu (2015) Kocaeli’nde rasgele seçilmiş 83 katılımcının finansal okuryazarlık düzeyini ve aile bütçelerini yönetmedeki bilgi ve davranışlarını belirlemiştir. Bu çalışmaya göre katılımcılar temel düzeyde finansal okuryazardır ve finansal araç ve teknikler hakkında yeterli bilgiye sahip değildir.

Kaya (2015) İzmir’de faaliyet gösteren 140 adet Küçük ve Orta Ölçekli İşletme (KOBİ) yöneticisinin finansal okuryazarlık seviyelerini araştırmış ve bunun anket uygulamıştır. Bu çalışmanın sonuçları KOBİ yöneticilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin genel olarak yetersiz düzeyde olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında KOBİ yöneticilerinin finansal davranışları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında negatif yönde buna karşın finansal kavram bilinci ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca, KOBİ yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin artırılabilmesi için uygulamalı finansal eğitimin gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Kılıç vd. (2015) Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye çalışmışlardır. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin farklı demografik özellikleri açısından incelendiği bu çalışmada, öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı düzeyi %48 olarak bulunmuştur. Ayrıca, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha yüksek bir finansal okuryazarlığı olduğu, kredi kartı ve internet bankacılığının finansal okuryazarlık düzeylerine etki ettiği elde edilen sonuçlardandır.

Öztürk ve Demir (2015) Süleyman Demirel Üniversitesi 325 akademik personeline uygulanan anket yardımıyla akademik personelin finansal bilgi, finansal tutum ve finansal davranış çerçevesinde finansal okuryazarlığı ölçülmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada akademik personelin finansal okuryazar oldukları ancak finansal anlamda eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır.

Kaderli vd. (2016) Türk Silahlı Kuvvetlerinden emekli askeri personelin finansal okuryazarlık düzeyini incelemiştir. Çalışmaya göre, emekli personel temel düzeyde finansal bilgiye sahiptir ancak finansal araç ve teknikler hakkında

yeterli değildir. Ayrıca, emekli bireylerin finansal farkındalığının artırılması için kurumlarında çalışma hayatları boyunca finansal eğitim programlarının yapılması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Altan ve Biçer (2017) sağlık çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmeye çalışmışlardır. Bu çalışmaya göre, finansal okuryazarlık düzeyi %60 olup erkek sağlık çalışanları finansal okuryazarlık konusunda daha başarılıdır. Bunun yanında eğitim ve gelir düzeyi ile kadro unvanı gibi demografik özelliklerin finansal okuryazarlık düzeyini etkilediği ve sağlık çalışanlarının emeklilik ve sigorta gibi konularda bilgili iken yatırım konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Karakoç ve Yeşildağ (2017) Türkiye'nin Ege Bölgesindeki Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında finans ağırlıklı ders alan öğrencilerin finansal okuryazarlık durumlarını araştırmışlardır. Çalışmanın sonuçları, öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı düzeyinin %60 olduğunu, erkek öğrencilerin finansal okuryazarlıkta daha başarılı olduklarını, en iyi bilinen konunun bireysel bankacılık konusu olduğunu fakat finans matematiği ve faiz hesaplamaları konusunda ise yeterli bir bilgiye sahip olunmadığını göstermiştir.

Seyrek ve Gül (2017) üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlıkları ile girişimcilik niyetleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Gaziantep Üniversitesinin lisans düzeyindeki 400 öğrencisine anket uygulanmıştır. Çalışmada, üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerinin cinsiyete, fakülteye, sınıfa göre farklılık gösterdiği ve finansal okuryazarlık düzeyi ile girişimciliği cazip bulma arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ancak finansal okuryazarlığın girişimcilik niyeti üzerinde etkili olmadığı ulaşılan diğer bir sonuçtur.

Şahin ve Barış (2017) Tokat'taki 427 kamu çalışanının finansal okuryazarlık seviyelerini ve finansal okuryazarlık seviyelerinin tasarruf davranışları üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları yaş, gelir, finansal gelişmeleri takip etme ve finansal okuryazar olmanın kamu çalışanlarının tasarruf davranışı üzerinde anlamlı pozitif etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre, bireylerin finansal okuryazarlığının artırılmasının tasarrufları arttırmada bir politika aracı olabileceği ifade edilmiştir.

Bayrakdaroğlu ve Bilge (2018) kadınların finansal okuryazarlık düzeyleri ile finansal eğitimlerini karşılaştırarak yatırımlarda eğitimin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Bu çalışmada, kadınlarda finansal eğitimin

finansal okuryazarlık düzeyi üzerinde etkisi olduğu, finansal okuryazarlık ve finansal eğitim durumları farklı olan kadınların demografik özellikleri açısından fark olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca, çalışmaya katılan kadınlar para, bütçe ve emeklilik gibi konularda eğitilmek istemişlerdir.

Er ve Çetintaş (2018) işçilerin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmışlardır. 298 işçiye uygulanan anket sonucunda işçilerin, günlük iş ve işlemleri açısından nispeten yüksek finansal okuryazarlık düzeylerine sahip oldukları anlaşılmıştır. Ancak işçilerin gelecekle ilgili planlamalar noktasında yetersiz bir bilgi, tutum ve davranış düzeyine sahip oldukları görülmüştür.

Literatür genel değerlendirildiğinde hem ulusal hem uluslararası alanda birçok çalışmanın yapıldığı ancak çalışmaların sınırlı konular olduğu anlaşılmaktadır. Bu konuların üniversite öğrencileri, hane halkı, yatırımcılar ve banka müşterileri üzerinde yoğunlaştığı buna karşın hem akademik hem de idari personel üzerine yapılan çalışmaların çok az olduğu görülmüştür.

2. BÖLÜM

FİNANSAL OKURYAZARLIK RAPORLARI VE İSTATİSTİKLERİ

Çalışmanın ikinci bölümü olan bu bölümde, finansal okuryazarlıkla ilgili Türkiye’de yapılmış olan çalışmalar ve dünyada yapılan Türkiye’nin de arasında olduğu raporlar ve istatistiki veriler yer almaktadır.

2.1. FİNANSAL OKURYAZARLIK VE ERİŞİM DERNEĞİ (FODER)

2012 yılı biterken Özlem Denizmen tarafından kurulan FODER (Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği çeşitli kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak, finansal okuryazar bir Türkiye için bilinçlendirme, eğitim alma noktasında uygun ortamın hazırlanmasını sağlamaktadır (FODER, 2017).

FODER, Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği aracılığıyla, Visa ve Türkiye’deki Paramı Yönetebiliyorum projesi nezdinde 22 bankanın desteğiyle gerçekleştirilen “Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması” yapılmıştır. IPSOS Sosyal Araştırmalar Enstitüsü tarafından 26 ilde 2000 birey ile yüz yüze yapılan araştırmanın amacı; parasal ürünler ve hizmetler konusunda davranış, tutumların anlaşılması ve Türkiye’ de genel olarak halkın finansal okuryazarlık seviyesinin tespit edilmesidir. Yapılan araştırmanın sonucuna göre Türkiye’ de bireylerde minimal finans bilgisiye sahip olanlar %70’lik bir kesimi oluşturmaktadır. Aktif iş yaşamı olan, iyi bir eğitim almış yüksek geliri olan bireylerin finansal bilgi seviyesi yüksek olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleceğe ilişkin belirsizlik durumu ve kaygı bireylerde tasarruf eğilimini arttırdığı görülmektedir. Elde edilen bulgularda Türkiye’ de son bir yıl içerisinde her 5 kişiden 2’ sinin (%42) para biriktirdiği görülmektedir. Birikim yapmalarındaki amaç tedbir amaçlı doğal afet, işsizlik ve olası bir olumsuz duruma karşı yapılmaktadır. Birikim yapanların yarısı (%49) bu grubu oluşturmaktadır. Para kullanımı konusunda gençler %43, kadınlar %74, erkeklerde ise bu oran %85’ e çıkmaktadır. Tasarruf ve emeklilik finansal ürünler arasında %85 oranla en bilinen olanıdır. Halkın %83’ lük kesiminin bilinçli hareket ederek kredi borcunu zamanında ödediği görülmektedir (Foder, 2018).

Bu çalışmada finansal tutumlara göre 5 toplumsal profil saptanmıştır:

- **Finansal Bilgiler:** Finansal bilgisi en yüksek olan gruptur. %22’lik bir kesimi oluşturur. Ödemelerini aksatmazlar, planlı davranırlar. Finansal

hedefleri vardır ve birikimlerini farklı alanlara kanalize ederler. Birikim ve harcama konusunda kararlı bir tutum sergileyen bilinçli kesimdir.

- **Mütevazı Ebeveynler:** Toplumun %24' ünü oluşturan orta-üst yaş grubudur. Temkinlidirler, yapılan planlar uzun vadeli olup hanenin geçimini gözeterek mevcutta bulunan paralarını riske atmamaktadırlar.
- **İdareli Muhafazakârlar:** Faiz içeren finansal araçlara yatırım yapmazlar. Toplumun %20 sini oluştururlar. Uzun vadede plan yapmak istemektedirler fakat finansal anlamda zorlanabilmektedirler. Gereksiz harcamalardan kaçınmaktadırlar.
- **Plansız Hayalciler:** Zengin olma hayalleri kurarlar fakat plansız ve disiplinsizdirler para konusunda. Birikim yapmada başarılı değildirler. Toplumda %19'luk bir gruptur.
- **Kaygısız Gençler:** Anı yaşayan %15'lik grup. İş hayatında aktif değildirler, finansal anlamda bilgi seviyesi en düşük gruptur. Para biriktirmemekle birlikte bütçe de yapmazlar.

2.2. TÜRKİYE FİNANSAL YETERLİLİK ARAŞTIRMASI (DÜNYA BANKASI, SPK)

Araştırma Türkiye' de Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından desteklenen, Dünya Bankası tarafından 12 ülkede uygulanmıştır. SPK tarafından yürütülen 'Finansal Eğitim Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı' çalışmaları ışığında hâlihazırdaki finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi amaç edinilmiştir. Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ve Dünya Bankası ile ortaklaşa hazırlanan araştırma, 21 Nisan – 4 Temmuz 2012 tarihleri arasında 12 bölgede 40 il, 142 ilçe de yüz yüze mülakat yöntemiyle rassal örneklem yoluyla seçilen 3009 kişiye uygulanmıştır. Kişilerle 37 dakika görüşme yapılmıştır. Türk halkının finansal yeterliliği konuları araştırma da ele alınmış olup aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir (SPK, 2012).

- **Finansal Okuryazarlık:** Görüşülen kişilerin %84' ü basit bölme işlemine cevap verirken, faiz ile ilgili sorularda oran azalma eğilimindedir. %26,1'i bileşik faiz sorularına doğru cevap vermişlerdir. Basit faiz ile ilgili sorulara ise doğru cevap verenlerin oranı %36 olarak görülmektedir.
- **Borçlanma ve Bütçe:** Elde kalan para sağlık harcamalarını karşılamak için biriktirilmektedir. %15'lik bu grupta kırsal kesimde tasarruflar fazla olup,

şehirlerde harcama oranı yüksektir. Varlık ve mallara yatırım yapma oranı %4.1 çıkmıştır. Uzun vadeli planlar yapmamaktadırlar.

- **Finansal Planlama:** 6 aydan kısa vadeli planlar yapanlar %52'dir. Elinde parası olup bu parayı nasıl kullanacağını planlayanlar katılımcıların %78'idir. 60 yaş altı katılımcılar emeklilikten sonra çalışma hayatına devam etmek istemektedirler. Katılımcılar çocukları için eğitim yatırımı yapmak isteyip bu oran kırsal kesimde düşük seviyede olup şehirlerde daha fazladır.
- **Finansal Ürün Seçimi:** Katılımcılar finansal ürün seçerken getirisi yüksek, güvenilir, riski az olan ürünleri tercih etmektedirler. Kırsalda yaşayan kesim ürünün değerinin yüksekliğiyle ilgili olup, şehirlerde yaşayanlar yüksek getiriye dikkat etmektedirler. Yüksek gelirliler ürünün faizsiz olup olmamasına önem vermemekte olup, düşük risk, karlılık ve likidite gibi konular önem arz etmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmının ilk yapacak oldukları yatırım; altın ve döviz olup bunu izleyen ikinci sıradaki yatırım mevduat ve sigorta ürünleri olarak belirtilmiştir.
- **Para İdaresiyle İlgili Bilgi Edinme:** Televizyon, bankalar, internet ve devlet kuruluşları tarafından bilgi edinmek en çok tercih edilen kanallardır. Genel anlamda paranın idaresinin farklı yönlerine ilişkin daha fazla bilgi sahibi olmak ister miydiniz? Sorusuna %59 hayır cevabı verirken, finansal karar almadan önce araştırma yapanlar ve bireysel bütçe yönetimi yapanlar bilgi edinme noktasında daha istekli çıkmışlardır.

2.3. TÜRK EKONOMİ BANKASI (TEB), FİNANSAL OKURYAZARLIK DERNEĞİ (FODER) VE BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ İŞBİRLİĞİNDE DÜZENLENEN FİNANSAL OKURYAZARLIK VE ERİŞİM KONFERANSI

Türk Ekonomi Bankası ve Boğaziçi Üniversitesinin 2017 de yapmış olduğu Finansal Okuryazarlık ve Erişim Endeksi raporlarına göre Türkiye'de finansal okuryazarlık endeksi 60,8 olarak açıklanırken, erişim endeksinin sonucu %44.1'e ulaştığı görülmektedir. Bu sonuç 2016 da %38.2'dir, finansal erişim endeksi ise 60.1 olup 2017 yılı aynı düzeylerde olduğu görülmektedir (TEB, 2017). Finansal Okuryazarlık ve Erişim Endeksi 2017 de yapılan araştırma sonuçlarına göre;

- En avantajlı grubu finansal okuryazarlık açısından; bekâr 25-44 yaş arası erkekler oluşturmaktadır. Eğitim seviyesi yüksek, gelir ve statü sahibi

kişilerdir. Dezavantajlı grup ise 45 yaş üstü, eğitim seviyesi düşük, geliri ve statüsü olan evli kadınlardan oluşmaktadır.

- Aile içinde tasarruf yapma ve harcama alışkanlıklarını yönetme konusunda %23'lük kesimin çocuklarına herhangi bir eğitim vermediği ortaya çıkmaktadır.
- Tasarruf yapmayanların oranı %54'dür. Belli bir miktar tasarruf yapmak için aybaşında para ayıranların oranı %16, harcamalar ve giderlerden sonra ay sonunda elde kalan parayı ayıranların oranı ise %18'dir.
- Acil zamanlarda birikim yapanların oranı %54, çocuklara ayrılan eğitim için birikim yapanların oranı %28, sağlık için birikim yapanlar %25, gayrimenkul (ev) almak isteyenlerin oranı %23, araba alabilmek için birikim yapanların oranı %3'tür.
- Kadınların finansal okuryazarlık seviyesi %58.9 iken erkeklerin %62.7'dir. Aradaki fark ise giderek kapanmaktadır.
- %62.5'lik grubu oluşturan 25-44 yaş arası grubun diğer gruplara oranla yüksek finansal okuryazar oldukları görülmektedir. Artan gelir ile birlikte finansal okuryazarlık seviyesinin de arttığı görülmektedir.

2.4. TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI (TCMB)

Ülkemizde para ve kur politikalarından sorumlu olan kurum Merkez Bankası'dır. 11 Haziran 1930 anonim şirket olarak kurulmuş olup bankanın idare merkezi Ankara'dadır. İdare merkezi, banknot matbaası ve şubelerden oluşmaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası finansal okuryazarlık konusuna önem vermektedir. Finansal eğitim ile ilgili Ankara'da yapmış olduğu faaliyetler mevcuttur. Okul ziyaretleri yaparak, stantlar açarak yetişmekte olan genç nesile para, fiyat istikrarı, kuruluşların önemi ve Merkez Bankasının görevleriyle ilgili seminerler düzenlemektedir.

Pedagojik formasyon eğitimi alan 60 kişi Ankara'nın farklı ilçeleri olan Altındağ, Çankaya, Keçiören ve Yenimahalle'de 2000 öğrenciden oluşan 8 ilkokula giderek enflasyon, piyasalar, merkez bankası konularını anlatmışlardır (TCMB, 2017).

Tasarruf farkındalığının yükseltilmesi ve medya çalışanlarının aydınlatılması amacıyla eylem planı doğrultusunda TCMB'ye görevler yüklenmiştir. Bunun için çeşitli oyun materyalleri ve oyun desteği ile Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu

(TRT) katkılarıyla düzenlenen “23 Nisan Uluslararası Çocuk Şenlikleri” ne katılarak bilgilendirme amaçlı stantlar kurmuştur. Bunun yanı sıra Finansal Okuryazarlık ve Erişim Zirvesi ve 5.İzmir iktisat kongresine katılarak stantlar kurmuştur (Ünal, 2018).

2.5. HABİTAT DERNEĞİ

Habitat derneğinin amacı; Türkiye’de ilköğretim öğrencileri için müfredat dışı etkinlik ve materyallerin geliştirilmesini sağlamaktır. Geliştirilen programın etkililiği ve yararlı olabilmesi de uygulama sonrasında değerlendirilmesine yönelik araçlar geliştirmiştir. Paramı Yönetebiliyorum projesi “Çiftçiler için finansal okuryazarlık” müfredatına yönelik düzenlenecek eğitimci eğitimi kapsamında 25 kişiyi ilgilendirmektedir. Cebimdeki gelecek projesi 2016 yılında hayata geçirilerek tekstil işçilerinin finansal bilinçlenmelerini sağlamak, bilinçli yatırımcı profili ve bütçe yapmalarına yardımcı olunması hedeflenmektedir (Ünal, 2018).

Habitat derneği, 1995 yılında Kopenhag Sosyal Kalkınma Zirvesi’nde ve Birleşmiş Milletler Habitat II Zirvesi için bir araya gelen aktivistler tarafından 1997’de kurularak gençlerin sürdürülebilir kalkınmada aktif rol oynamasını amaçlamaktadır. Türkiye gençliği ile dünya gençliği arasında köprü kurmak temel gösterimidir.

Seçilmiş bazı ülkelerde finansal bilgiyi ölçen bir anket çalışmasının sonuçları Tablo 2.1’de sunulmuştur.

Tablo 2.1: Finansal Bilgi Sorularına Verilen Doğru Cevap Oranları

	Bölme	Paranın zaman değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Basit ve Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
Macaristan	96%	78%	95%	61%	46%	86%	91%	61%
Estonya	93%	86%	84%	64%	31%	72%	85%	57%
Almanya	84%	61%	88%	64%	47%	79%	87%	60%
İrlanda	93%	58%	88%	76%	29%	84%	88%	47%
Çek Cumhuriyeti	93%	80%	88%	60%	32%	81%	70%	54%
İngiltere	76%	61%	90%	61%	37%	77%	94%	55%
Malezya	93%	62%	93%	54%	30%	82%	74%	43%
Polonya	91%	77%	85%	60%	27%	48%	80%	55%
İngiliz Virjin Adaları	84%	74%	60%	63%	20%	83%	87%	41%
Ermenistan	86%	83%	87%	53%	18%	67%	57%	59%
Türkiye	87%	37%	84%	43%	19%	87%	77%	69%
Arnavutluk	89%	61%		40%	10%	77%	81%	63%
Peru	90%	63%		40%	14%	69%	86%	51%
Norveç	61%	87%	61%	75%	54%	18%	68%	51%
Güney Afrika	79%	49%	65%	44%	21%	73%	78%	48%

Tablo 2.1’e göre ankette 8 farklı finansal bilgi kategorisinde sorular mevcuttur. Türkiye’de %19’luk bir oran basit ve bileşik faiz sorusuna doğru cevabı vermiştir. En yüksek doğru cevap verilen sorular ise risk getiri ve bölme (%87) sorularıdır. Çeşitlendirme konusunda en yüksek oran %69 ile Türkiye’dedir.

Finansal anlamda öncü kuruluş olma niteliği taşıyan OECD nezdinde kurulan Finansal Eğitime Yönelik Uluslararası İşbirliği (International Network on Financial Education, INFE) farklı birçok ülke vatandaşlarının finansal okuryazarlık durumlarını anlamak için anket geliştirilmiştir, fakat bu ülkeler arasına Türkiye katılmamıştır. 4 kıtada 14 ülkede bu anket uygulanmış ve analiz edilmiştir. Boğaziçi Üniversitesinden bazı hocalar bu uygulamayı Türkiye’ye aktarmış olup Türkiye verilerini OECD çalışmalarında aktif olan ülkelerle kıyaslanabilir duruma getirmişlerdir.

OECD’nin her ülkede bilgi düzeylerini ölçen 8 soruluk bir anketi mevcuttur. Sorular uzmanlık bilgisi gerektirmez, zorluk dereceleri değişkenlik gösteren

yapıdadır. Katılımcıların başarısız olduğu konular; basit faizin hesaplanması ve sonrasında bileşik faizin yıllar içindeki etkisinin belirlenmesidir.

Çeşitlendirmeye ilişkin bilgi sorusuna katılımcıların en az üçte biri çoğu ülkede doğru cevabı verememiştir, katılımcıların yarısından fazlası ise bazı ülkelerde doğru cevabı verememiştir. Elde edilen bu sonuçlar çeşitlendirmenin getireceği kazanımların katılımcılar tarafından fark edilmemesidir. Türkiye’de ise riski dağıtmada çeşitlendirmenin faydasının olduğu bilincinin diğer ülkelere göre farkındalık oluşturduğu görülmektedir (TEB, 2013).

Tasarruf etmekten tatmin olan gruplar Peru(%64) ve Arnavutluk’tur (%61). Tasarruf yapmaktan hoşlanmayan katılımcılar ise Polonya (%19) ve Ermenistan’dır (%8). Üçüncü soru ülkeleri finansal tutum açısından ayrıştırıcı niteliktedir. Katılımcıların muhafazakâr yaklaşımlarının para açısından ne denli önemli olduğu 3.soruda Peruluların %45’lik bölümünün “Para harcanmak içindir” sorusuna itiraz etmeleridir. İtiraz etmeyen gruplar ise Polonya (%12), başı çeken ise Ermenistan (%2) olmuştur.

Yıllara göre finansal okuryazarlık endeks değerleri Tablo 2.2.’de sunulmuştur.

Tablo 2.2: Yıllara Göre Finansal Okuryazarlık Endeks Değerleri

Yıl	Katılımcı Sayısı	Ortalama
2013	1230	59,9
2014	1638	59,4
2015	1507	60,0
2016	1526	60,1
2017	1510	60,8
2018	1524	61,5

Kaynak: TEB-Boğaziçi Üniversitesi Analitik ve İç Görü Araştırma Merkezi (2018)

Tablo 2.2.’de de görüleceği üzere TEB’ in yapmış olduğu çalışmalara göre yıllara göre elde edilen endekslerde oranlar 2013 yılında, %59.9, 2014 yılında %59.4, 2015 yılında %60, 2016 yılında %60.1, 2017 yılında %60.8, 2018 yılında %61.5 olarak ölçülmüştür. Yıllar ilerledikçe katılımcılardaki finansal okuryazarlık oranının arttığı görülmektedir.

Yıllara göre finansal bilgi skorları Tablo 2.3.'te verilmiştir.

Tablo 2.3: Yıllara Göre Finansal Bilgi Skorları

YILLAR	ORTALAMA
2013	%22.8
2014	%19.9
2015	%21.2
2016	%20.6
2017	%21.9
2018	%21.2

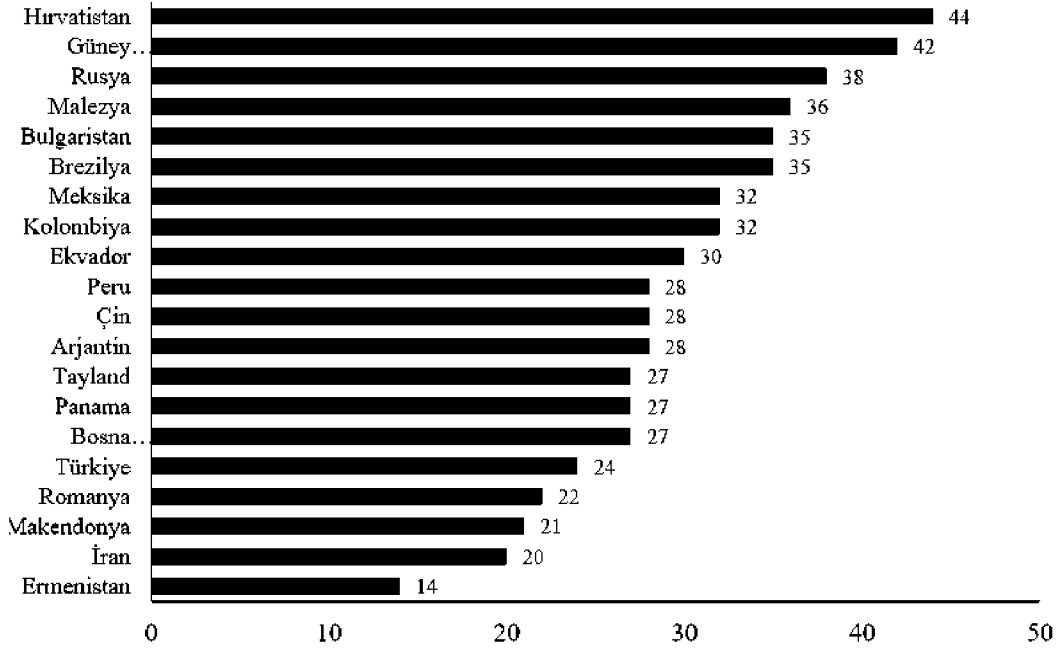
Tablo 2.3'te gösterilen finansal bilgi skorlarına göre, yıllara göre artan bir eğilim var fakat bu eğilim çok yüksek değildir. En yüksek oran ilk başlangıç %22.8 ile 2013 yılıdır.

2.6. DÜNYADA YAPILAN TÜRKİYE’NİN DE KATILIMCISI OLDUĞU ÇALIŞMALAR

Dünyada finansal okuryazarlık konusuyla ilgili yapılmış çalışmalar mevcut olmakla birlikte Türkiye’nin durumu da incelenmiştir. Bu bölümde Standart&Poor’s ve OECD’nin yapmış olduğu çalışmalara yer verilmiştir.

2.6.1. 2015 Yılında Standart&Poor’s Kredi Derecelendirme Kuruluşu Tarafından Yayımlanan Küresel Finansal Okuryazarlık Araştırması

Dünya genelinde bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmeye yönelik sınırlı sayıdaki çalışmalardan biridir (Şahin ve Barış, 2017). Çalışmayla ilgili kişilere finansal bilgilerini ölçen sorular yöneltilmiş olup, 3 soruya doğru cevap verenler finansal okuryazar olarak kabul görmektedirler (S&P, 2015).

Şekil 2.1: Üst-Orta Gelir Grubundakilere Ait 2015 Yılı Finansal Okuryazarlık Oranları

Şekil 2.1’de Dünya Bankası’na göre üst ve orta gelir grubunda bulunan ülkelere ait Finansal Okuryazarlık Araştırması sonucunda ulaşılan finansal okuryazarlık oranı gösterilmektedir. Bu tablodan anlaşılan sonuca göre Türkiye %24 olan finansal okuryazarlık oranıyla, %22 olan Romanya’yı, %21 ile Makedonya’yı, %20 ile İran ve %14 ile Ermenistan’ı gerisinde bırakmıştır. En yüksek finansal okuryazarlık oranı olan ülke %44 ile Hırvatistan’dır (Barış, Şahin 2017).

2.6.2. OECD Tarafından Yapılan Finansal Okuryazarlık Düzeyi Araştırması

Çalışmanın bu bölümünde OECD’nin finansal okuryazarlık konusunda yaptığı çalışma ve bilgi düzeyleri Tablo 2.4’te gösterilmiştir.

Tablo 2.4: OECD’ ye göre Ülkelerdeki Finansal Bilgi Düzeyleri

Fransa	4.9
Finlandiya	5.2
Norveç	5.2
Kanada	4.9
Hong Kong	5.8
Yeni Zelenda	5.0
Kore	5.4
İngiltere	4.2
Türkiye	4.6

Brezilya	4.3
Polonya	4.4

Kaynak: OECD, 2016 OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies.

Tablo 2.4'e göre, OECD 2016'nın yapmış olduğu çalışmada katılımcılara finansal bilgi konusuyla ilgili 7 adet soru yöneltilmiştir. En fazla doğru yanıtlayan ülkeler İskandinav ülkeleri ve gelişmiş ülkelerdir. Türkiye'de ki katılımcıların %65'i soruların 4.6'sına doğru yanıt vermiştir. Sorulara en az cevap verenler ise Brezilya (4.3), Polonya (4.4) dır. Gelişmiş ülkelerde oranların yüksek olduğu görülmektedir. Buralarda halk eğitimli ve bilinçlidir.

3. BÖLÜM: UŞAK ÜNİVERSİTESİ PERSONELİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYİ

Çalışmanın uygulama bölümü olan üçüncü bölümünde, çalışmanın amacı, verileri, çalışmada kullanılan analiz yöntemleri, çalışmanın sınırları, oluşturulan hipotezler ve elde edilen bulgular hakkında ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın temel amacı; Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmektir. Bunun için hazırlanan bir anket Uşak Üniversitesi personeline uygulanmış ve elde edilen veriler istatistikî programlar aracılığıyla analize tabi tutulmuştur.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personeline anket ile yöneltilmiş olan finansal tutum, finansal davranış, finansal bilgi sorularına Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin vermiş oldukları cevaplar ışığında finansal okuryazarlık kavramına ne denli yatkın olduklarının ölçülmesi diğer bir alt amaç olarak ifade edilebilir.

3.2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Bu çalışma, Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye yöneliktir. Uşak Üniversitesi'nde 726 akademik ve 334 idari olmak üzere toplam 1060 personel bulunmaktadır (<https://www.usak.edu.tr/>, Erişim Tarihi: 25.05.2019). Bu nedenle bu çalışmada Uşak Üniversitesinin akademik ve idari 1060 personeline ulaşılması hedeflenmiştir.

3.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışma, Uşak Üniversitesi personelinin (akademik ve idari) finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye yöneliktir. Bu nedenle, çalışma kapsamında personele, finansal tutum, finansal davranış, finansal bilgi konularıyla ilgili derlenmiş sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Uşak Üniversitesi personelinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye yönelik olarak hazırlanan anket soruları Ek-1'de sunulmuştur.

Anket formu Gökmen (2012), Barmaki (2015) ve Sezen Akbaş (2015) çalışmalarından uyarlanmıştır. Anket formu “Finansal Tutumlar”, “Finansal

Davranışlar”, “Finansal Bilgi” ve “Demografik Bilgi” olmak üzere 4 ana bölümden oluşmaktadır.

Örnekleme teorisi, anakütleden çekilen örnekler ile anakütle arasında var olan ilişkileri ortaya çıkaran bir çalışmadır (Spiegel and Stephens, 1999: 181). Çalışmada basit rassal örnekleme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu örneklemeğe göre Uşak Üniversitesi personeli (akademik ve idari) evren olarak kabul edilmiş olup basit rassal örneklemede evrende bulunan şahısların eşit şekilde seçilme şansı olduğu ve evrenin özelliklerini yansıttığı bir örneklemedir (Gregory ve diğ., 1993: 6-9).

Uşak Üniversitesi'nde 726 akademik ve 334 idari olmak üzere toplam 1060 personel bulunmaktadır. Bayram (2009: 25-26)'ın örnekleme hacimleri tablosuna göre, 1000 birim olan bir ana kütlede tolerans gösterilebilir örnekleme hatası $\pm\%5$ olduğunda $\%95$ güven düzeyinde 278 örnekleme hacmi, $\%99$ güven düzeyinde ise 400 örnekleme hacmi yeterlidir. Aynı şekilde 2000 birim olan bir ana kütlede tolerans gösterilebilir örnekleme hatası $\pm\%5$ olduğunda $\%95$ güven düzeyinde 322 örnekleme hacmi, $\%99$ güven düzeyinde ise 500 örnekleme hacmi yeterlidir.

Bu çalışmada ise dikkate alınan ve anket uygulanan akademik ve idari personel sayısı 500 olup bu sayı hem $\%95$ hem de $\%99$ güven düzeyinde örnekleme kütlesi açısından kabul edilebilirdir.

Elde edilen veriler SPSS gibi istatistiksel paket programlarından faydalanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada analiz yöntemi olarak Bağımsız Örneklem T Testi, Tek yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey testlerinden de faydalanılmıştır.

3.4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN HİPOTEZLER

Bu çalışmada sırasıyla şu hipotezler sınanmaya çalışılmıştır:

H1₀: Uşak Üniversitesi personelinin cinsiyeti ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H2₀: Uşak Üniversitesi personelinin unvanı ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H3₀: Uşak Üniversitesi personelinin medeni durumu ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H4₀: Uşak Üniversitesi personelinin yaşı ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H5₀: Uşak Üniversitesi personelinin kişisel geliri ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H6: Uşak Üniversitesi personelinin eğitim düzeyi ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H7: Uşak Üniversitesi personelinin aldığı finansal eğitim ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H8: Uşak Üniversitesi personelinin kredi kartı kullanımı ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H9: Uşak Üniversitesi personelinin BES'e katılımı ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

3.5. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, Uşak Üniversitesi akademik ve idari personeline uygulanan anket sonuçları ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmiştir.

3.5.1. Demografik Bulgular

Çalışmada ilk olarak araştırmaya katılan Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin demografik özellikleri frekans analizi yardımı ile belirlenmiştir. Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili ilk anket sorusu "Personelin Cinsiyeti"dir. Katılımcıların verdiği cevaplar ise Tablo 3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1: Cinsiyete ilişkin Personel Cevapları

Cinsiyet	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kadın	213	42,6	42,6
Erkek	287	57,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.1 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından fazlasının (%57,4) erkek, geri kalanların (%42,6) ise kadın olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar daha çok erkeklerin istihdam edildiği Türkiye genel verileriyle örtüşmektedir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili ikinci anket sorusu "Personelin Unvanı" ile ilgilidir. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 3.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.2: Unvana ilişkin Personel Cevapları

Unvan	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Profesör Doktor	24	4,8	4,8
Doçent Doktor	77	15,4	20,2
Doktor Öğretim üyesi	108	21,6	41,8
Öğretim Görevlisi	85	17,0	58,8
Araştırma Görevlisi	63	12,6	71,4
Memur	143	28,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.2 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün akademisyen (%71,4) geri kalan bölümünün ise memurlardan (%28,6) oluştuğu görülmektedir. Unvan bazlı değerlendirildiğinde ise memurlar %28,6, Doktor Öğretim Üyeleri de %21,6 ile en çok katılım sağlayan unvanlar olmuştur.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili üçüncü anket sorusu “Medeni Durum” ile ilgilidir. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 3.3’te sunulmuştur.

Tablo 3.3: Medeni Duruma ilişkin Personel Cevapları

Medeni Durum	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evli	375	75,0	75,0
Bekâr	125	25,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.3 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün evli personel (%75) olduğu, %25’in ise bekâr olduğu görülmektedir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili dördüncü anket sorusu “Personelin çocuk sahibi olup olmadıkları” ile ilgilidir. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 3.4’te sunulmuştur.

Tablo 3.4: Çocuk Sahibi olup olmadıklarına ilişkin Personel Cevapları

Çocuk var mı?	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	338	67,6	67,6
Hayır	162	32,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.4 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün çocuk sahibi olan personel (%67,6) olduğu, geri kalanların (%32,4) ise çocuk sahibi olmayan personel olduğu görülmektedir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili beşinci anket sorusu “Personelin yaşı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.5’te sunulmuştur.

Tablo 3.5: Yaş’a ilişkin Personel Cevapları

Yaş Aralığı	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
20-29 yaş	59	11,8	11,8
30-39 yaş	229	45,8	57,6
40-49 yaş	156	31,2	88,8
50-59 yaş	46	9,2	98,0
60 yaş ve üstü	10	2,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.5 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümünün (%77,0) 30 ile 50 yaş arasında olduğu görülmektedir. En düşük oran (%2) 60 yaş ve üstü katılımcılara aittir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili altıncı anket sorusu “Personelin kişisel geliri” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.6’da sunulmuştur.

Tablo 3.6: Kişisel gelire ilişkin Personel Cevapları

Kişisel gelir aralığı	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
2.000-3.500TL	57	11,4	11,4
3.501-5.000TL	101	20,2	31,6
5.001-6.500TL	172	34,4	66,0
6.501-8.000TL	112	22,4	88,4
8.000TL ve üstü	58	11,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.6 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%77) 3.500TL ile 8.000TL arasında kişisel gelirin olduğu görülmektedir. 3.500TL’nin altında geliri olanların oranı ile 8.000TL’nin üzerinde geliri olanların oranı neredeyse %11,5 ile aynıdır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili yedinci anket sorusu “Personelin Eğitim Düzeyi” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.7’de sunulmuştur.

Tablo 3.7: Eğitim Düzeyine ilişkin Personel Cevapları

Eğitim Düzeyi	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
İlköğretim	1	,2	,2
Lise	14	2,8	3,0
Yüksekokul	23	4,6	7,6
Lisans	108	21,6	29,2
Yüksek Lisans	118	23,6	52,8
Doktora	236	47,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.7 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%92,4) Lisans ve üstü bir eğitim düzeyine sahip iken, personelin sadece %7,6’lık bölümü Yüksekokul ve altında bir eğitim düzeyine sahiptir. Akademik personelinde olduğu düşünüldüğünde Yüksek Lisans ve Doktora eğitilmiş personelin yüksek miktarda (%70,8) olması normal karşılanmaktadır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili sekizinci anket sorusu “Personelin finans eğitimi alıp almadığı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.8’de sunulmuştur.

Tablo 3.8: Finans Eğitimi Alıp Almadıklarına İlişkin Personel Cevapları

Finans Eğitimi	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	178	35,6	35,6
Hayır	322	64,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.8 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümünün (%64,4) finans eğitimi almadığı buna karşın personelin %35,6’sının finans eğitimi aldığı görülmektedir. Bu sonuçlar verilen finansal bilgi düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili dokuzuncu anket sorusu bir önceki soruyla alakalı olarak “Personelin finans eğitimini nereden aldığı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.9’da sunulmuştur.

Tablo 3.9: Finans Eğitimi Nereden Aldığına İlişkin Personel Cevapları

Finans Eğitiminin Kaynakları	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kişisel Araştırmalar	241	48,2	48,2
Eğitim/Seminer/Kurs	41	8,2	56,4
Okul Hayatı	92	18,4	74,8
Diğer	126	25,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.9 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yaklaşık olarak yarısının (%48,2) kişisel araştırmalarla, %26,6’sının ise Eğitim, Seminer, Kurs ve Okul hayatı ile finans bilgisi alındığını ifade etmiştir. Buradan verilen finansal eğitimlerin az olduğu anlaşılmaktadır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili onuncu anket sorusu “Personelin kredi kartı kullanımı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.10’da sunulmuştur.

Tablo 3.10: Kredi Kartı Kullanımına İlişkin Personel Cevapları

Kredi Kartı Kullanımı	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	472	94,4	94,4
Hayır	28	5,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.10 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%94,4) kredi kartı kullandığı buna karşın kredi kartı kullanmayan personelin oranı ise sadece %5,6'dır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on birinci anket sorusu “Personelin kaç adet kredi kartı kullandığı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.11’de sunulmuştur.

Tablo 3.11: Kaç Adet Kredi Kartı Kullandığına İlişkin Personel Cevapları

Kredi Kartı Adedi	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
1 adet kredi kartı	182	36,4	36,4
2 adet kredi kartı	149	29,8	66,2
3 adet kredi kartı	75	15,0	81,2
4 ve üstü adet kredi kartı	76	15,2	96,4
Kredi kartım yok	18	3,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.11 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümünün (%66,2) 2 adet kredi kartına sahip olduğu buna karşın sadece %3,6’sının hiçbir kredi kartı kullanmadığı görülmektedir. Bu verilere göre Uşak üniversitesi akademik ve idari personelinin çoğunun en az bir kredi kartı kullandığı anlaşılmaktadır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on ikinci anket sorusu “Personelin kaç yıldır kredi kartı kullandığı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.12’de sunulmuştur.

Tablo 3.12: Kaç Yıldır Kredi Kartı Kullandığına İlişkin Personel Cevapları

Kullanım	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
1 Yıl	20	4,0	4,0
2-3 Yıl	41	8,2	12,2
4-5 Yıl	89	17,8	30,0
5 Yıldan fazla	332	66,4	96,4
Boş	18	3,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.12 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%66,4) en az 5 yıldır kredi kartı kullandığı görülmektedir. Ayrıca, yıllar arttıkça kredi kartı kullananların sayısının arttığı da görülmektedir. 18 personel kredi kartı kullanmadığı için soruyu boş bırakmıştır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on üçüncü anket sorusu “Personelin kredi kartının limiti” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.13’te sunulmuştur.

Tablo 3.13: Kredi Kartının Limitine İlişkin Personel Cevapları

Limit	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
3.000TL’den az	53	10,6	10,6
3.000-5.000TL	72	14,4	25,0
5.000-7.000TL	72	14,4	39,4
7.000-10.000TL	93	18,6	58,0
10.000TL ve üzeri	192	38,4	96,4
Boş	18	3,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.13 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin %38,4’nün 10.000TL ve üzerinde kredi kartı limiti olduğu görülmektedir. Gelirler baz alındığında bu limitlerin olması normal karşılanabilir. Personelin %85,8’nin 3.000TL ve üzerinde bir kredi kartı limitine sahip olduğu dikkat çekicidir. 18 personel kredi kartı kullanmadığı için soruyu boş bırakmıştır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on dördüncü anket sorusu “Personelin Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) kaydının olup olmaması” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.14’te sunulmuştur.

Tablo 3.14: Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) Kayıt ile ilgili Personel Cevapları

BES’e Katılım	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	310	62,0	62,0
Hayır	190	38,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.14 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir oranının (%62) Bireysel Emeklilik Sistemine (BES) kayıtlı oldukları, geri kalan bölümünün (%38) ise BES’e kayıtlı olmadığı görülmektedir. BES’e katılımın zorunlu olduğu düşünüldüğünde yaklaşık olarak personelin 1/3’nün BES’ten çıktığı anlaşılmaktadır.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on beşinci anket sorusu “Personelin mevduat hesabının olup olmadığı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.15’te sunulmuştur.

Tablo 3.15: Vadeli Mevduat Hesabının Olup Olmadığına İlişkin Personel Cevapları

Mevduat Hesabı	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	302	60,4	60,4
Hayır	198	39,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.15 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir oranının (%60,4) mevduat hesabının olduğu, geri kalan personelin (%39,6) ise mevduat hesabının olmadığı görülmektedir. Buna göre Uşak Üniversitesi personelinin önemli yatırım araçlarından birisinin de mevduat olduğu söylenebilir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on altıncı anket sorusu “Personelin finansal kararlar alırken kime danıştığı” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.16’da sunulmuştur.

Tablo 3.16: Finansal Kararlarda Kime/neye Danıştığına İlişkin Personel Cevapları

Kime/Neye Danıştığı	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Aileme	199	39,8	39,8
Arkadaşlarıma	52	10,4	50,2
İnternete	44	8,8	59,0
Finans Profesyonellerine	71	14,2	73,2
Kimseye Danışmam	134	26,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.16 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin en çok danıştığı yer ailesi (%39,8) iken bunu sırasıyla finans profesyonelleri (%14,2), arkadaşlar (%10,4) ve internet (%8,8) takip etmiştir. Bunun yanında, finansal kararlarını hiç kimseye danışmadan kendi kendine alan personelin oranı %26,8 olup azımsanmayacak bir oran olduğu söylenebilir.

Uşak Üniversitesi personelinin demografik bilgileri ile ilgili on yedinci ve sonuncu anket sorusu “Personelin finansal durumunu yönetmede kendini ne kadar başarılı bulduğu” ile ilgilidir. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.17’de sunulmuştur.

Tablo 3.17: Finansal Durumu Yönetme Başarısına İlişkin Personel Cevapları

Finansal Durum Yönetme Başarısı	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Oldukça Başarılıyım	120	24,0	24,0
Orta Düzeyde Başarılıyım	277	55,4	79,4
Başarısızım	38	7,6	87,0
Fikrim Yok	65	13,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.17 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%79,4) finansal durumunu yönetmede kendini başarılı bulmaktadır. Finansal durumunu yönetmede kendini başarılı görmeyenlerle bir fikri olmayanların oranı ise %20,6'dır.

3.5.2. Finansal Tutumlara İlişkin Bulgular

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin demografik özelliklerinin frekans analizinden sonra çalışmanın bu bölümünde, Uşak Üniversitesi personelinin “Finansal Tutumları” incelenmiştir. Finansal Tutumlarla ilgili ilk anket sorusu “Uzun vadede, harcamayı tasarruf etmeye yeğlerim” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdiği cevaplar Tablo 3.18’de sunulmuştur.

Tablo 3.18: “Uzun vadede, harcamayı tasarrufa yeğlerim” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	161	32,2	32,2
Katılmıyorum	179	35,8	68,0
Kararsızım	48	9,6	77,6
Katılıyorum	71	14,2	91,8
Kesinlikle Katılıyorum	41	8,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.18 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%68) uzun vadede harcamayı tasarruf etmeye yeğlemediğini yani uzun vadede tasarruf yapmayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra, ankete katılan personelin %9,6’sının kararsız olduğu, %22,4’ünün ise harcamayı tercih ettiği görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili ikinci anket sorusu “Bugün için yaşar, yarın için endişelenmem” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.19’da sunulmuştur.

Tablo 3.19: “Bugün için yaşar, yarın için endişelenmem” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	227	45,4	45,4
Katılmıyorum	183	36,6	82,0
Kararsızım	28	5,6	87,6
Katılıyorum	38	7,6	95,2
Kesinlikle Katılıyorum	24	4,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.19 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%82) yarın için endişelendiğini buna göre hareket ettiğini ifade etmiştir.

Bunun yanında ankete katılan personelin %5,6'sının bu konuda kararsız olduğu, %12,4'ünün ise gelecek için endişelenmediği görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili üçüncü anket sorusu “Para, sadece harcamak içindir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.20’de sunulmuştur.

Tablo 3.20: “Para, sadece harcamak içindir” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	140	28,0	28,0
Katılmıyorum	161	32,2	60,2
Kararsızım	58	11,6	71,8
Katılıyorum	94	18,8	90,6
Kesinlikle Katılıyorum	47	9,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.20 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%60,2) paranın sadece harcama için olmadığını ifade etmiştir. Bunun yanında ankete katılan personelin %11,6'sının bu konuda kararsız olduğu, %28,2'sinin ise paranın sadece harcama için bir araç olduğu düşüncesindedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili dördüncü anket sorusu “Para ile ilgili konular sıkıcı ve zordur” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.21’de sunulmuştur.

Tablo 3.21: “Para ile ilgili konular sıkıcı ve zordur” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	90	18,0	18,0
Katılmıyorum	93	18,6	36,6
Kararsızım	99	19,8	56,4
Katılıyorum	155	31,0	87,4
Kesinlikle Katılıyorum	63	12,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.21 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin %43,6'sı para konularının sıkıcı ve zor olduğunu, %36,6'sı ise para konularının ise sıkıcı ve zor olmadığını ifade etmiştir. Bunun yanında ankete katılan personelin %19,8'i bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili beşinci anket sorusu “Finansal geleceğime yönelik çok fazla düşünmek beni rahatsız eder” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.22’de sunulmuştur.

Tablo 3.22: “Finansal geleceğime yönelik çok fazla düşünmek beni rahatsız eder” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	81	16,2	16,2
Katılmıyorum	105	21,0	37,2
Kararsızım	82	16,4	53,6
Katılıyorum	175	35,0	88,6
Kesinlikle Katılıyorum	57	11,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.22 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin 46,4’nün finansal anlamda geleceğe yönelik çok düşünmek beni rahatsız eder demiştir. Buna karşın aksini düşünen personel sayısının %37,2’dir. Bunun yanında ankete katılan personelin %16,4’ü bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili altıncı anket sorusu “Para, yaşamda mutlu olmak için önemli değildir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.23’te sunulmuştur.

Tablo 3.23: “Para, mutlu olmak için önemli değildir” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	96	19,2	19,2
Katılmıyorum	172	34,4	53,6
Kararsızım	83	16,6	70,2
Katılıyorum	120	24,0	94,2
Kesinlikle Katılıyorum	29	5,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.23 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından fazlası (%53,6) paranın mutlu olmak için çok önemli olduğunu buna karşın personelin %29,8’i önemli olmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, ankete katılan personelin %16,6’sı bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili yedinci anket sorusu “Finansal açıdan bugün için yaşamak hoşuma gider” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.24’te sunulmuştur.

Tablo 3.24: “Finansal açıdan bugün için yaşamak hoşuma gider” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	116	23,2	23,2
Katılmıyorum	217	43,4	66,6
Kararsızım	65	13,0	79,6
Katılıyorum	75	15,0	94,6
Kesinlikle Katılıyorum	27	5,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.24 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%66,6) finansal açıdan bugün için yaşamak hoşlarına giderken, buna karşın personelin %20,4’ünün hoşuna gitmemektedir. Bunun yanısıra, ankete katılan personelin %13’ü bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili sekizinci anket sorusu “Finans dilini anlayabilme yeteneğim zayıftır” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.25’te sunulmuştur.

Tablo 3.25: “Finans dilini anlayabilme yeteneğim zayıftır” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	95	19,0	19,0
Katılmıyorum	146	29,2	48,2
Kararsızım	110	22,0	70,2
Katılıyorum	113	22,6	92,8
Kesinlikle Katılıyorum	36	7,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.25 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yaklaşık olarak yarısı (%48,2) finans dilini anlamakta zorluk çekmediğini, buna karşın personelin %29,8’inin ise zorluk çektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte ankete katılan personelin %22’i bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili dokuzuncu anket sorusu “Karar vermeden önce finansal bilgi edinmek için çok zaman ve çaba harcamam” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.26’da sunulmuştur.

Tablo 3.26: “Karar vermeden önce finansal bilgi edinmek için çok zaman ve çaba harcamam” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	103	20,6	20,6
Katılmıyorum	177	35,4	56,0
Kararsızım	85	17,0	73,0
Katılıyorum	108	21,6	94,6
Kesinlikle Katılıyorum	27	5,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.26 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından biraz daha fazlası (%56) karar vermeden önce finansal bilgi edinmek için zaman ve çaba harcadıklarını, buna karşın personelin %27’sinin ise zaman ve çaba harcamadıklarını ifade etmiştir. Bunun yanında ankete katılan personelin %17’si bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili onuncu anket sorusu “Para ve finansal konularda bilgilendirilmek istemiyorum” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.27’de sunulmuştur.

Tablo 3.27: “Para ve finansal konularda bilgilendirilmek istemiyorum” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	113	22,6	22,6
Katılmıyorum	193	38,6	61,2
Kararsızım	98	19,6	80,8
Katılıyorum	70	14,0	94,8
Kesinlikle Katılıyorum	26	5,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.27 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%61,2) para ve finansal konularda bilgilendirilmek isterken, buna karşın personelin %19,2’si ise bu konularda bilgilendirilmek istemiyor. Bunun yanında, ankete katılan personelin %19,6’sı bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili on birinci anket sorusu “Finansal durumumda büyük bir fark yaratmak için fazla çabalamayı düşünmüyorum” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.28’de sunulmuştur.

Tablo 3.28: “Finansal durumumda büyük bir fark yaratmak için fazla çabalamayı düşünmüyorum” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	107	21,4	21,4
Katılmıyorum	127	25,4	46,8
Kararsızım	111	22,2	69,0
Katılıyorum	127	25,4	94,4
Kesinlikle Katılıyorum	28	5,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.28 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yaklaşık olarak yarısı (%46,8) finansal durumunda büyük bir fark yaratmak için fazla çabalamayı düşünürken, personelin %31’i ise bu konuda fazla bir çaba harcamayı düşünmemektedir. Bunun yanısıra, ankete katılan personelin %22,2’si bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili on ikinci anket sorusu “Ekonomik krizlerin, içinde büyük fırsatlar barındırdığına inanmam” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.29’da sunulmuştur.

Tablo 3.29: “Ekonomik krizlerin, içinde büyük fırsatlar barındırdığına inanmam” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	105	21,0	21,0
Katılmıyorum	131	26,2	47,2
Kararsızım	132	26,4	73,6
Katılıyorum	114	22,8	96,4
Kesinlikle Katılıyorum	18	3,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.29 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yaklaşık olarak yarısı (%47,2) ekonomik krizlerin büyük fırsatlar barındırdığına inanırken, personelin %26,4’ü ise ekonomik krizlerin büyük fırsatlar barındırdığına inanmamaktadır. Bununla birlikte, ankete katılan personelin %26,4’ü bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili on üçüncü anket sorusu “Aldığım finansal kararların sonucunda zarar etme ihtimalim düşüktür” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.30’da sunulmuştur.

Tablo 3.30: “Aldığım finansal kararlar sonucunda zarar etme ihtimalim düşüktür” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	35	7,0	7,0
Katılmıyorum	92	18,4	25,4
Kararsızım	188	37,6	63,0
Katılıyorum	151	30,2	93,2
Kesinlikle Katılıyorum	34	6,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.30 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin %37,6’sı verdikleri finansal kararlarda zarar etme ihtimallerinin düşük veya yüksek olma durumlarında kararsız kaldıklarını ifade etmiştir. Ayrıca, ankete katılan personelin %37’si verdikleri finansal kararlarda zarar etme ihtimallerinin düşük olduğunu buna karşın personelin %25,4’ü verdikleri finansal kararlarda zarar etme ihtimallerinin düşük olmadığını belirtmişlerdir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili on dördüncü anket sorusu “Yatırım tercihlerimi kolayca ulaşabildiğim danışman veya arkadaş önerileri doğrultusunda yaparım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.31’de sunulmuştur.

Tablo 3.31: “Yatırımlarımı danışman veya arkadaş önerisine göre yaparım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	65	13,0	13,0
Katılmıyorum	112	22,4	35,4
Kararsızım	88	17,6	53,0
Katılıyorum	181	36,2	89,2
Kesinlikle Katılıyorum	54	10,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.31 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısına yakını (%47) yatırım kararlarında danışmanlara veya arkadaşlarına danışarak yaptıklarını buna karşın personelinin %25,4’ü yatırım kararlarında danışman veya arkadaşlarına danışmadan yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında ankete katılan personelin %17,6’sı bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal tutumları ile ilgili on beşinci ve son anket sorusu “Finansal kayıtlarımı (fatura ödemeleri, banka dekontları, fiş, makbuz vb.) saklarım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.32’de sunulmuştur.

Tablo 3.32: “Finansal Kayıtlarımı Saklarım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	84	16,8	16,8
Katılmıyorum	91	18,2	35,0
Kararsızım	36	7,2	42,2
Katılıyorum	192	38,4	80,6
Kesinlikle Katılıyorum	97	19,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.32 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından fazlasının (%57,8) finansal kayıtlarını sakladığını buna karşın personelin %35’inin finansal kayıtlarını saklamadığını ifade etmiştir. Bunun yanında ankete katılan personelin %7,2’si bu konuda kararsızdır.

3.5.3. Finansal Davranışlara İlişkin Bulgular

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin demografik ve finansal tutum özelliklerinin frekans analizinden sonra çalışmanın bu bölümünde, Uşak Üniversitesi personelinin “Finansal Davranışları” incelenmiştir. Finansal davranışlar ile ilgili ilk anket sorusu “Dikkatli alışveriş yaparım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdiği cevaplar Tablo 3.33’de sunulmuştur.

Tablo 3.33: “Dikkatli alışveriş yaparım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	21	4,2	4,2
Katılmıyorum	36	7,2	11,4
Kararsızım	49	9,8	21,2
Katılıyorum	251	50,2	71,4
Kesinlikle Katılıyorum	143	28,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.33 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%78,8) dikkatli bir biçimde alışveriş yaptığını buna karşın personelin %11,4’ü alışveriş yaparken dikkat etmediğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, ankete katılan personelin %9,8’inin kararsız olduğu görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili ikinci anket sorusu “Faturalarımı zamanında öderim” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.34’te sunulmuştur.

Tablo 3.34: “Faturalarımı zamanında öderim” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,0	3,0
Katılmıyorum	8	1,6	4,6
Kararsızım	20	4,0	8,6
Katılıyorum	234	46,8	55,4
Kesinlikle Katılıyorum	223	44,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.34 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%91,4) faturalarını zamanında öderken personelin sadece %4,6’sının faturalarını zamanında ödemediği görülmektedir. Bunun yanında ankete katılan personelin %4’ü bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili üçüncü anket sorusu “Kişisel mali durumda başarısızım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.35’te sunulmuştur.

Tablo 3.35: “Kişisel mali durumu takipte başarısızım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	141	28,2	28,2
Katılmıyorum	208	41,6	69,8
Kararsızım	67	13,4	83,2
Katılıyorum	62	12,4	95,6
Kesinlikle Katılıyorum	22	4,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.35 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%69,8) kişisel mali durumunu başarılı bir şekilde takip ederken, personelin %16,8’i kişisel mali durumunu iyi bir şekilde takip etmediği görülmektedir. Bunun yanında ankete katılan personelin %13,4’ü bu konuda kararsızdır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili dördüncü anket sorusu “Sorumluluklarımı bilir, bütçemi ona göre yaparım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.36’da sunulmuştur.

Tablo 3.36: “Sorumluluklarım göre bütçe yaparım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	14	2,8	2,8
Katılmıyorum	19	3,8	6,6
Kararsızım	41	8,2	14,8
Katılıyorum	289	57,8	72,6
Kesinlikle Katılıyorum	137	27,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.36 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%85,2) sorumluluklarını iyi bildiğini buna göre bütçe yaptığını ifade ederken, personelin %6,6’sı sorumluluklarına uygun bütçe hazırlamadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, ankete katılan personelin %8,2’si bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili beşinci anket sorusu “Tasarruf ve yatırım yapmaya çalışırım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.37’de sunulmuştur.

Tablo 3.37: “Tasarruf ve yatırım yapmaya çalışırım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	17	3,4	3,4
Katılmıyorum	40	8,0	11,4
Kararsızım	55	11,0	22,4
Katılıyorum	278	55,6	78,0
Kesinlikle Katılıyorum	110	22,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.37 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%77,6) tasarruf ve yatırım yaptığını ifade ederken, personelin %11,4’ü tasarruf ve yatırım yapmadığını ifade etmiştir. Bunun yanında, ankete katılan personelin %11’i bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili altıncı anket sorusu “İhtiyaçlarım için borç almam, kredi veya ek hesap kullanırım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.38’de sunulmuştur.

Tablo 3.38: “İhtiyaçlarım için borç almam, kredi veya ek hesap kullanımım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	46	9,2	9,2
Katılmıyorum	74	14,8	24,0
Kararsızım	78	15,6	39,6
Katılıyorum	218	43,6	83,2
Kesinlikle Katılıyorum	84	16,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.38 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümünün (%60,4) ihtiyaçlarını karşılamada borç almak yerine kredi veya ek hesap kullandığını ifade ederken, personelin %24’ü borç almayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Bunun yanında ankete katılan personelin %15,6’sı bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili yedinci anket sorusu “Giderlerimi Takip Ederim” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.39’da sunulmuştur.

Tablo 3.39: “Giderlerimi takip ederim” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	14	2,8	2,8
Katılmıyorum	19	3,8	6,6
Kararsızım	45	9,0	15,6
Katılıyorum	303	60,6	76,2
Kesinlikle Katılıyorum	119	23,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.39 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümünün (%84,4) giderlerini takip ettiğini ifade ederken, personelin sadece %6,6’sı giderlerini takip etmediğini ifade etmiştir. Bunun yanında ankete katılan personelin %9’u bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili sekizinci anket sorusu “Alışverişte fiyatları karşılaştırırım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.40’ta sunulmuştur.

Tablo 3.40: “Alışverişte fiyatları karşılaştırım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	23	4,6	4,6
Katılmıyorum	53	10,6	15,2
Kararsızım	41	8,2	23,4
Katılıyorum	244	48,8	72,2
Kesinlikle Katılıyorum	139	27,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.40 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%76,6) alışveriş yaparken fiyatları karşılaştırırken, personelin %15,2’sinin fiyatları karşılaştırmadığı görülmektedir. Bunun yanında ankete katılan personelin %8,2’si ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili dokuzuncu anket sorusu “Harcamalarım için bütçe yaparım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.41’de sunulmuştur.

Tablo 3.41: “Harcamalarım için bütçe yaparım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,0	3,0
Katılmıyorum	40	8,0	11,0
Kararsızım	58	11,6	22,6
Katılıyorum	280	56,0	78,6
Kesinlikle Katılıyorum	107	21,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.41 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%77,4) yaptıkları harcamalar için bir bütçe yaparken, personelin %11’nin harcamaları için bir bütçe yapmadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %11,6’sı ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili onuncu anket sorusu “Borcumu zamanında öderim” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.42’de sunulmuştur.

Tablo 3.42: “Borcumu zamanında öderim” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	8	1,6	1,6
Katılmıyorum	10	2,0	3,6
Kararsızım	24	4,8	8,4
Katılıyorum	262	52,4	60,8
Kesinlikle Katılıyorum	196	39,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.42 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%91,6) borcunu zamanında öderken, personelin sadece %3,6’sı borcunu zamanında ödeyemediği görülmektedir. Ankete katılan personelin %11,6’sı ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on birinci anket sorusu “Paramı idare etmek için hedefler koyarım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.43’te sunulmuştur.

Tablo 3.43: “Paramın idaresi için hedefler koyarım” ile ilgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	2,4	2,4
Katılmıyorum	22	4,4	6,8
Kararsızım	56	11,2	18,0
Katılıyorum	281	56,2	74,2
Kesinlikle Katılıyorum	129	25,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.43 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%82) parasının idaresi için hedefler koyarken, personelin sadece %6,8’inin parasının idaresi için hedefler koymadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %11,2’si ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on ikinci anket sorusu “Paramın idaresiyle ilgili konuları ailemle konuşurum” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.44’te sunulmuştur.

Tablo 3.44: “Paramın idaresiyle ilgili konuları ailemle konuşurum” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	2,4	2,4
Katılmıyorum	30	6,0	8,4
Kararsızım	104	20,8	29,2
Katılıyorum	264	52,8	82,0
Kesinlikle Katılıyorum	90	18,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.44 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%70,8) parasının idaresiyle ilgili konuları ailesiyle konuşurken, personelin %8,4’ünün parasının idaresiyle ilgili konuları ailesiyle konuşmadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %20,8’i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on üçüncü anket sorusu “Paramın idaresine dair hedeflerime genellikle ulaşıyorum” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.45’te sunulmuştur.

Tablo 3.45: “Paramın idaresine dair hedeflerime genellikle ulaşıyorum” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	25	5,0	5,0
Katılmıyorum	60	12,0	17,0
Kararsızım	80	16,0	33,0
Katılıyorum	242	48,4	81,4
Kesinlikle Katılıyorum	93	18,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.45 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%67) parasının idaresine dair hedeflerine genellikle ulaşıırken, personelin %17’sinin parasının idaresine dair hedeflerine ulaşamadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %16’sı ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on dördüncü anket sorusu “Her ay düzenli tasarruf yaparım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.46’te sunulmuştur.

Tablo 3.46: “Her ay düzenli tasarruf yaparım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	25	5,0	5,0
Katılmıyorum	60	12,0	17,0
Kararsızım	80	16,0	33,0
Katılıyorum	242	48,4	81,4
Kesinlikle Katılıyorum	93	18,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.46 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%67) her ay belli bir miktarı düzenli olarak tasarruf yaparken, personelin %17’sinin her ay düzenli olarak tasarruf yapmadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %16’sı ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on beşinci anket sorusu “Finansal bir ürün satın alırken bilgi toplarım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.47’de sunulmuştur.

Tablo 3.47: “Finansal bir ürün alırken bilgi toplarım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	38	7,6	7,6
Katılmıyorum	67	13,4	21,0
Kararsızım	89	17,8	38,8
Katılıyorum	231	46,2	85,0
Kesinlikle Katılıyorum	75	15,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.47 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%61,2) finansal bir ürün satın alırken bilgi toplarım derken, personelin %21’inin finansal bir ürün satın alırken bilgi toplamadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %17,8’i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on altıncı anket sorusu “Finansal ürün satın alırken bağımsız kaynaklardan (konunun uzmanı vb.) bilgi toplar ve buna göre karar veririm” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.48’de sunulmuştur.

Tablo 3.48: “Finansal ürün alırken bağımsız kaynaklardan bilgi toplar ve buna göre karar veririm” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	30	6,0	6,0
Katılmıyorum	77	15,4	21,4
Kararsızım	103	20,6	42,0
Katılıyorum	209	41,8	83,8
Kesinlikle Katılıyorum	81	16,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.48 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından fazlası (%58) finansal ürün alırken bağımsız kaynaklardan (konunun uzmanı vb.) bilgi toplar ve buna göre karar veririm derken, personelin %21,4’ünün finansal ürün alırken bağımsız kaynaklardan bilgi toplamadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %20,6’sı ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on yedinci anket sorusu “İhtiyaçlarımı karşılayamayacağım duruma düşene kadar borç almam” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.49’da sunulmuştur.

Tablo 3.49: “İhtiyaçlarımı karşılayamayacağım duruma düşene kadar borç almam” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	14	2,8	2,8
Katılmıyorum	27	5,4	8,2
Kararsızım	57	11,4	19,6
Katılıyorum	252	50,4	70,0
Kesinlikle Katılıyorum	150	30,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.49 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%80,4) ihtiyaçlarını karşılayamayacağı seviyeye gelene kadar borç almazken, personelin %8,2’sinin daha kolay borçlandığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %11,4’ü ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on sekizinci anket sorusu “Yatırımlarımın risk ve getirisini dikkate alırım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.50’de sunulmuştur.

Tablo 3.50: “Yatırımlarımın risk ve getirisini dikkate alırım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	12	2,4	2,4
Katılmıyorum	25	5,0	7,4
Kararsızım	71	14,2	21,6
Katılıyorum	278	55,6	77,2
Kesinlikle Katılıyorum	114	22,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.50 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%78,4) yaptıkları yatırımların risk ve getirisini dikkate alırken, personelin %7,4’ü yaptıkları yatırımların risk ve getirisini dikkate almadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %14,2’i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili on dokuzuncu anket sorusu “Aldığımdan daha fazlasını harcarım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.51’de sunulmuştur.

Tablo 3.51: “Aldığımdan daha fazlasını harcarım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	138	27,6	27,6
Katılmıyorum	214	42,8	70,4
Kararsızım	69	13,8	84,2
Katılıyorum	55	11,0	95,2
Kesinlikle Katılıyorum	24	4,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.51 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%70,4) ellerine geçen paradan daha fazlasını harcamazken, personelin %15,8’inin ellerine geçen paradan daha fazlasını harcadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %13,8’i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili yirminci anket sorusu “Kredi kartımın üst limitine ulaşıyorum” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.52’de sunulmuştur.

Tablo 3.52: “Kredi kartımın üst limitine ulaşırım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	157	31,4	31,4
Katılmıyorum	181	36,2	67,6
Kararsızım	69	13,8	81,4
Katılıyorum	63	12,6	94,0
Kesinlikle Katılıyorum	30	6,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.52 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%67,6) kredi kartlarının üst limitine ulaşmazken, personelin %18,6’sının kredi kartlarının üst limitlerine ulaştığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %13,8’i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal davranışları ile ilgili yirmi birinci ve son anket sorusu “Harcamalarımı azaltmanın yollarını ararım” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.53’de sunulmuştur.

Tablo 3.53: “Harcamalarımı azaltmaya çalışırım” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	16	3,2	3,2
Katılmıyorum	35	7,0	10,2
Kararsızım	40	8,0	18,2
Katılıyorum	250	50,0	68,2
Kesinlikle Katılıyorum	159	31,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.53 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%81,8) harcamalarını azaltmanın yollarını ararlarken, personelin %10,2’sinin böyle bir çaba içinde olmadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin %8’i ise bu konuda kararsız kalmıştır.

3.5.4. Finansal Bilgiye İlişkin Bulgular

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin demografik, finansal tutum ve finansal davranış özelliklerinin frekans analizinden sonra çalışmanın bu bölümünde, Uşak Üniversitesi personelinin “Finansal Bilgisi” incelenmiştir. Finansal bilgi ile ilgili ilk anket sorusu “Kredi ile satın almanın maliyetini bilirim” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdiği cevaplar Tablo 3.54’te sunulmuştur.

Tablo 3.54: “Krediyle almanın maliyetini bilirim” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	17	3,4	3,4
Katılmıyorum	20	4,0	7,4
Kararsızım	50	10,0	17,4
Katılıyorum	267	53,4	70,8
Kesinlikle Katılıyorum	146	29,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.54 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%82,6) kredi ile satın alınanın maliyetini iyi bilirken, personelin %7,4’ü kredi ile satın alınanın maliyetini bilmemektedir. Bunun yanında ankete katılan personelin %10’unun kararsız olduğu görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili ikinci anket sorusu “Otomobil sigortası için sormam gereken önemli soruları biliyorum” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.55’te sunulmuştur.

Tablo 3.55: “Otomobil sigortası için sormam gereken önemli soruları biliyorum” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	36	7,2	7,2
Katılmıyorum	50	10,0	17,2
Kararsızım	123	24,6	41,8
Katılıyorum	193	38,6	80,4
Kesinlikle Katılıyorum	98	19,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.55 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından fazla bir bölümü (%58,2) otomobil sigortası için sorması gereken soruları bilirken, personelin %17,2’si bunu bilmemektedir. Ankete katılan personelin önemli bir oranı (%24,6) ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili üçüncü anket sorusu “Yatırımlar hakkında bilgi sahibiyim” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.56’da sunulmuştur.

Tablo 3.56: “Yatırımlar hakkında bilgi sahibiyim” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	27	5,4	5,4
Katılmıyorum	51	10,2	15,6
Kararsızım	134	26,8	42,4
Katılıyorum	194	38,8	81,2
Kesinlikle Katılıyorum	94	18,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.56 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından fazla bir bölümü (%57,6) yatırımlar konusunda bilgi sahibiyken, personelin %15,6’sının yatırımlar konusunda bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Ankete katılan personelin önemli bir oranı (%26,8) ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili dördüncü anket sorusu “Yatırım araçlarının risklerinden (faiz ve kur değişiklikleri gibi) korunmak için farklı yatırım araçlarından portföy oluşturmak gerekir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.57’de sunulmuştur.

Tablo 3.57: “Yatırım araçlarının riskinden korunmak için portföy oluşturmak gerekir” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	16	3,2	3,2
Katılmıyorum	27	5,4	8,6
Kararsızım	211	42,2	50,8
Katılıyorum	163	32,6	83,4
Kesinlikle Katılıyorum	83	16,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.57 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yaklaşık olarak yarısı (%49,2) yatırım araçlarının riskinden korunmak için portföy oluşturulması gerektiğini buna karşın personelin %8,6’sının yatırım araçlarının riskinden korunmak için portföy oluşturulması gerekmediğini ifade ettikleri görülmektedir. Ankete katılan personelin çok önemli bir oranı (%42,2) ise bu konuda fikir beyan etmeyip kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili beşinci anket sorusu “Kredi kullanırken dikkat edilmesi gereken kredilerin faiz oranı değil maliyetidir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.58’de sunulmuştur.

Tablo 3.58: “Kredide önemli olan kredi maliyetidir” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	26	5,2	5,2
Katılmıyorum	55	11,0	16,2
Kararsızım	148	29,6	45,8
Katılıyorum	181	36,2	82,0
Kesinlikle Katılıyorum	90	18,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.58 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından biraz fazlası (%54,2) kredi kullanırken önemli olanın kredilerin maliyeti olduğunu buna karşın personelin %16,2’sinin ise kredi kullanırken önemli olanın kredilerin faiz oranı olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Ankete katılan personelin önemli bir oranı (%29,6) ise bu konuda fikir beyan etmeyip kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili altıncı anket sorusu “Bireysel emeklilikte kalma süresi uzadıkça devlet teşvikinden yararlanma oranı artar” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.59’da sunulmuştur.

Tablo 3.59: “Bireysel emeklilikte süre uzadıkça devlet teşviki artar” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	20	4,0	4,0
Katılmıyorum	33	6,6	10,6
Kararsızım	123	24,6	35,2
Katılıyorum	216	43,2	78,4
Kesinlikle Katılıyorum	108	21,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.59 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%64,8) bireysel emeklilikte kalma süresi uzadıkça devlet teşvikinden yararlanma oranının da artacağını bilirken, personelin %10,6’sının ise bunu bilmediği görülmektedir. Ankete katılan personelin önemli bir oranı (%24,6) ise bu konuda fikir beyan etmeyip kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili yedinci anket sorusu “Yüksek enflasyon, yaşama maliyetlerinin hızlı bir şekilde artması demektir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.60’te sunulmuştur.

Tablo 3.60: “Yüksek enflasyon, yüksek maliyettir” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,0	2,0
Katılmıyorum	15	3,0	5,0
Kararsızım	89	17,8	22,8
Katılıyorum	221	44,2	67,0
Kesinlikle Katılıyorum	165	33,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.60 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%77,2) yüksek enflasyonun yüksek yaşama maliyeti olduğunu bilirken, personelin %5’inin ise bunu bilmediği görülmektedir. Ankete katılan personelin önemli bir oranı (%17,8) ise bu konuda fikir beyan etmeyip kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili sekizinci anket sorusu “Yüksek getirili yatırımların, risklerinin de yüksek olma ihtimali yüksektir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.61’de sunulmuştur.

Tablo 3.61: “Yüksek getiri, yüksek risk taşır” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,0	1,0
Katılmıyorum	21	4,2	5,2
Kararsızım	93	18,6	23,8
Katılıyorum	216	43,2	67,0
Kesinlikle Katılıyorum	165	33,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.61 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%76,2) yüksek getirili yatırımların, risklerinin de yüksek olacağını bilirken, personelin %5,2’sinin bunu bilmediği görülmektedir. Ankete katılan personelin önemli bir oranı (%18,6) ise bu konuda fikir beyan etmeyip kararsız kalmıştır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili dokuzuncu anket sorusu “Bilanço nedir biliyor musunuz?” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.62’de sunulmuştur.

Tablo 3.62: “Bilanço nedir?” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	285	57,0	57,0
Hayır	215	43,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.62 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından biraz fazlası (%57) bilançonun ne olduğunu biliyorken, personelin %43'ünün bilançonun ne olduğunu bilmediği görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili onuncu anket sorusu “Gelir tablosu nedir biliyor musunuz?” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.63'te sunulmuştur.

Tablo 3.63: “Gelir tablosu nedir?” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	318	63,6	63,6
Hayır	182	36,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.63 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin büyük bir bölümü (%63,6) gelir tablosunun ne olduğunu biliyorken, personelin %36,4'ünün gelir tablosunun ne olduğunu bilmediği görülmektedir. Buradan gelir tablosunun bilançodan daha çok tanındığı anlaşılmaktadır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili on birinci anket sorusu “Hisse senedi nedir biliyor musunuz?” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.64'te sunulmuştur.

Tablo 3.64: “Hisse senedi nedir?” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	394	78,8	78,8
Hayır	106	21,2	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.64 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin çok büyük bir bölümü (%78,8) hisse senedinin ne olduğunu biliyorken, personelin %21,2'sinin hisse senedinin ne olduğunu bilmediği görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili on ikinci anket sorusu “Tahvil nedir biliyor musunuz?” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.65'te sunulmuştur.

Tablo 3.65: “Tahvil nedir?” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Evet	295	59,0	59,0
Hayır	205	41,0	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.65 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından biraz fazlası (%59) tahvilin ne olduğunu biliyorken, personelin %41'inin tahvilin ne olduğunu bilmediği görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili on üçüncü anket sorusu “Kısa vadeli kredilerin faiz oranı, uzun vadeli kredilerin faiz oranlarından daha düşüktür” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.66’da sunulmuştur.

Tablo 3.66: “Kısa vadeli kredilerin faiz oranı, uzun vadeli den düşüktür” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Doğru	302	60,4	60,4
Yanlış	79	15,8	76,2
Fikrim Yok	119	23,8	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.66 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin %60,4’ü kısa vadeli kredilerin faiz oranının, uzun vadeli kredilerin faiz oranlarından daha düşük olduğunu ifade ettiği görülmektedir. Buna karşın yanlış ve fikir beyan etmeyenlerin oranı %39,6’dır.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili on dördüncü anket sorusu “Basit faiz anapara üzerinden hesaplanan faiz iken bileşik faiz anapara ve faiz üzerinden hesaplanan faizdir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.67’de sunulmuştur.

Tablo 3.67: “Basit faiz anapara, bileşik faiz ise anapara ve faiz üzerinden hesaplanan faizdir” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Doğru	268	53,6	53,6
Yanlış	9	1,8	55,4
Fikrim Yok	223	44,6	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.67 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin %53,6’sı basit faiz ile bileşik faizin ne olduğunu bilirken, %46,4’ü basit faiz ile bileşik faizin ne olduğunu bilmemiş ve bilemeyenlerin hemen hemen hepsi görüş bildirmemiştir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili on beşinci anket sorusu “3 yıl sonra elde ettiğimiz 100.000TL bugün elimizde olan 100.000TL’den daha değerlidir” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.68’de sunulmuştur.

Tablo 3.68: “3 yıl sonra elde ettiğimiz 100.000TL bugünkü 100.000TL'den daha değerlidir” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Doğru	64	12,8	12,8
Yanlış	284	56,8	69,6
Fikrim Yok	152	30,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.68 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin yarısından biraz fazlasının (%56,8) bu soruya doğru cevap verdiği, buna karşın personelin %12,8'inin yanlış cevap verdiği ve personelin %30,4'ü fikir beyan etmediği görülmektedir.

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal bilgi ile ilgili on altıncı ve son anket sorusu “Yıllık %2 basit faizli bir mevduat hesabına 100TL yatırıldığında, yılsonunda bu hesapta 102TL olur” sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 3.69'da sunulmuştur.

Tablo 3.69: “Yıllık %2 faizle 100TL, 102TL olur” ile İlgili Personel Cevapları

	Kişi Sayısı	%	Kümülatif (%)
Doğru	208	41,6	41,6
Yanlış	135	27,0	68,6
Fikrim Yok	157	31,4	100,0
Toplam	500	100,0	

Tablo 3.69 incelendiğinde, ankete katılan 500 personelin ancak %41,6'sının bu soruya doğru cevap verdiği, buna karşın personelin %27'sinin yanlış cevap verdiği ve personelin %31,4'ünün ise fikir beyan etmediği görülmektedir.

3.5.5. Güvenilirlik Analiz Sonuçları

Çalışmanın bu bölümünde Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin katıldığı anketin güvenilirliği araştırılmıştır. Bayram (2009: 193) güvenilirlik analizinin parçalar arasındaki iç tutarlılığı ölçtüğünü ifade etmiştir. Bu çalışmada güvenilirliği ölçmek için yaygın olarak kullanılan Cronbach's Alpha (α) kullanılmıştır. Cronbach's Alpha (α) güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 3.70'te gösterilmektedir.

Tablo 3.70: Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Cronbach's Alpha	Standartlaştırılmış Parçalara Dayalı Cronbach's Alpha	Soru Sayısı
,815	,84	44

Tablo 3.70'teki istatistikler incelendiğinde güvenilirlik katsayısı Cronbach's Alpha'nın 0,815 olduğu görülmektedir. Ölçek 0,80 ile 1 arasında ise ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu kabul edilir (Kalaycı, 2008: 405). Bu nedenle, bu çalışmanın verilerinin iç tutarlılığının çok iyi olduğu söylenebilir.

3.5.5. Ortalama Başarı Puanları

Ankete katılan Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin cinsiyet, unvan, medeni durum, yaş, kişisel gelir, eğitim düzeyi, kredi kartı kullanımı ve bireysel emeklilik sistemine katılım oranları gibi bir çok demografik özelliklerine göre ortalama başarı puanları (100 üzerinden) hesaplanmış ve bu puanlar Tablo 3.71'de gösterilmiştir. Bu hesaplamada doğru cevaplar 1, yanlış cevaplar ise 0 olarak kabul edilmiştir.

Tablo 3.71: Demografik Özelliklere Göre Ortalama Başarı Puanları

		FT	GT	HS	TV	F1	F2	F3	F4	OBP
Genel Durum		57	64	79	59	16	54	57	42	53
Cinsiyet	Kadın	50	56	77	53	10	45	51	38	47
	Erkek	62	69	80	64	20	60	61	45	58
Unvan	Prof. Dr.	54	54	63	63	8	33	33	17	41
	Doç. Prof.	57	68	79	71	5	52	45	32	51
	Dr. Öğr. Üyesi	50	49	86	58	13	54	56	35	50
	Öğretim Görevlisi	52	58	84	65	14	49	59	36	52
	Araştırma Görevlisi	57	70	75	49	27	59	59	54	56
	Memur	66	75	75	53	21	58	66	53	58
Medeni Durum	Evli	58	64	79	61	15	56	57	41	54
	Bekâr	53	63	78	54	18	47	55	42	51
Yaş Aralığı	20-29 Yaş	58	68	81	47	14	37	42	46	49
	30-39 Yaş	56	62	76	55	17	57	61	42	53
	40-49 Yaş	58	65	83	65	17	57	61	42	56
	50-59 Yaş	59	61	76	70	11	50	48	35	51
	60 Yaş ve üstü	40	50	70	80	0	30	20	30	40
Kişisel Gelir	2.000-3.500TL	56	68	70	39	21	44	63	54	52
	3.501-5.000TL	71	78	83	61	21	64	66	48	62
	5.001-6.500TL	48	54	76	53	15	48	52	41	48
	6.501-8.000TL	52	57	83	67	11	56	58	36	52
	8.000TL ve üstü	71	74	81	78	16	55	45	31	56
Eğitim Düzeyi	Lise	33	60	33	13	13	27	40	27	31
	Meslek Yüksekokulu	52	65	61	48	26	48	52	39	49
	Lisans	67	74	82	54	19	58	66	56	59
	Yüksek Lisans	57	64	82	60	19	55	64	42	55
	Doktora	55	59	80	65	12	53	50	36	51
Finansal Eğitim	Evet	70	77	95	76	13	68	59	38	62
	Hayır	50	56	70	49	17	46	56	43	48
Kredi Kartı	Evet	58	64	81	61	15	55	58	42	54

Kullanımı	Hayır	43	50	43	32	21	29	39	43	38
BES'e	Evet	54	61	79	61	15	50	51	36	51
Katılım	Hayır	62	67	78	55	18	59	67	51	57
FT: Finansal Tablo GT: Gelir Tablosu HS: Hisse Senedi TV: Tahvil		F1: Kredi faiz oranları F2: Basit bileşik faiz oranı F3: Paranın zaman değeri F4: Faiz Hesabı OBP: Ortalama Başarı Puanı								

Tablo 3.71'e göre, Uşak Üniversitesi çalışanlarının finansal okuryazarlık başarı puanı genel toplamda yüzde 53'tür. Genel duruma göre, çalışanlar %79 ile en çok hisse senedini bilmişlerdir. Çalışanların %16 ile en az bildiği ise Kredi faiz oranları olmuştur.

Çalışanlar cinsiyetlerine göre değerlendirildiğinde alt bölümler ve genel toplamda erkeklerin kadınlardan daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda kadınların puanı %47 iken erkeklerin puanı %58'dir. Bu sonuç literatürdeki pek çok çalışma ile benzerlik göstermiştir (Lusardi et al., 2010; Dvorak and Hanley, 2010; Er vd., 2014; Sarıgül, 2014; Barmaki, 2015; Kaya, 2015; Seyrek ve Gül, 2017; Bayrakdaroğlu ve Bilge, 2018).

Çalışanlar unvanlarına göre değerlendirildiğinde genel toplamda en başarılı olanların memur olduğu görülmektedir. Genel toplamda memurların puanı %58'dir. Çalışanlar medeni hallerine göre değerlendirildiğinde genel toplamda evli olanların daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda evli olanların puanı %54, bekâr olanların ise %51'dir.

Çalışanlar yaşlarına göre değerlendirildiğinde genel toplamda 40-49 yaşları arasındakilerin daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda 40-49 yaşları arasındakilerin puanı %56'dır. Çalışanlar gelirlerine göre değerlendirildiğinde ise genel toplamda 3.500TL-5.000TL arasında geliri olan çalışanların daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda 3.500TL-5.000TL arasında geliri olan çalışanın puanı %62'dir.

Çalışanlar eğitim düzeylerine göre değerlendirildiğinde genel toplamda lisans mezunlarının daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda lisan mezunlarının puanı %59'dur. Çalışanlar finansal eğitim alıp almamasına göre değerlendirildiğinde genel toplamda finansal eğitim alanların daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda finansal eğitim alanların puanı %62'dir.

Çalışanlar kredi kartlarının olup olmamasına göre değerlendirildiğinde genel toplamda kredi kartı kullananların daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel

toplamda kredi kartı kullananların puanı %54'tür. Son olarak çalışanlar BES'i olup olmamasına göre değerlendirildiğinde genel toplamda BES'i olmayanların daha başarılı olduğu görülmektedir. Genel toplamda BES'i olmayanların puanı %57'dir.

3.5.6. Anlamlılık Analizleri ve Sonuçları

Uşak Üniversitesi Akademik ve idari personelinin demografik özellikleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı tek yönlü ANOVA ve t testi yapılarak incelenmiştir.

T testi, iki örneklem grubundaki ortalamalara göre fark olup olmadığını araştırmak üzere kullanılır. T testinde önemli olan iki farklı ortalama ya da değer karşılaştırılmasıdır. İki'den fazla ortalama veya değer karşılaştırılmak istendiğinde Varyans analizi kullanılır. Tukey Testi ise, farklılık var ise bu farklılığın nelerin arasında ve ortalama ne kadar olduğunu ölçmek amacıyla post-hoc analizi olarak kullanılır (Kalaycı, 2010: 74, 131, 138).

Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin demografik özellikleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını görmek için bazı hipotezler sınanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada, finansal okuryazarlık başarı düzeyi ile Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin demografik özellikleri arasında oluşturulan hipotezler şöyledir:

H₁₀: Uşak Üniversitesi personelinin **cinsiyeti** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin cinsiyeti ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 3.72'de gösterilmiştir.

Tablo 3.72: Cinsiyet Değişkenine Göre t testi Sonuçları

Cinsiyetiniz	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Kadın	213	3,7840	2,24246	-4,017	,000
Erkek	287	4,6167	2,32788	-4,040	,000

Tablo 3.72 incelendiğinde, 287 erkek personelin ortalaması 4,6167 ve 213 kadın personelin ortalaması 3,784 olup kadın personelin başarı düzeyi erkek personelin başarı düzeyinin biraz daha altında ve anlamlı ($p=0,000<0,05$) olduğu görülmektedir. Buna göre H₁ sıfır (null) hipotezi reddedilmiş olur. Yani personelin cinsiyeti ile finansal okuryazarlık başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada test edilen ikinci hipotez şöyledir:

H₂₀: Uşak Üniversitesi personelinin **unvanı** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin unvanı ile finansal bilgi düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA test sonuçları Tablo 3.73'te gösterilmiştir.

Tablo 3.73: Unvan Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları

Unvan	N	Ortalama	Std. Sapma	VHT	P
Profesör Doktor	24	3,2500	2,57496	0,022	,046
Doçent Doktor	77	4,1039	2,08746		
Doktor Öğretim üyesi	108	4,0093	2,46658		
Öğretim Görevlisi	85	4,1647	2,39964		
Araştırma Görevlisi	63	4,4921	2,35463		
Memur	143	4,6643	2,18492		
Toplam	500	4,2620	2,32641		
VHT: Varyansların Homojenliği Testi					

Tablo 3.73 incelendiğinde, 24 Profesör Doktorun ortalaması 3,25, 77 Doçent Doktorun ortalaması 4,1039, 108 Doktor Öğretim Üyesinin ortalaması 4,0093, 85 Öğretim Görevlisinin ortalaması 4,1647, 63 Araştırma Görevlisinin ortalaması 4,4921 ve 143 Memurun ortalaması 4,6643'tür. Bu ortalamalara göre unvan arttıkça finansal bilginin azaldığına ilişkin bir ilişki olduğu görünse de Varyansların homojenliğinin anlamlılığının 0,05 seviyesinin altında olması nedeniyle bu ilişkinin anlamlı olmadığı söylenebilir. Buna göre H₂ sıfır (null) hipotezi kabul edilmiş olur. Yani personelin unvanı ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Bu çalışmada test edilen üçüncü hipotez şöyledir:

H₃₀: Uşak Üniversitesi personelinin **medeni durumu** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin medeni durumu ile finansal bilgi düzeyleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 3.74'de gösterilmiştir.

Tablo 3.74: Medeni Durum Değişkenine Göre t testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Evli	375	4,3147	2,33599	,877	,381
Bekâr	125	4,1040	2,29945	,884	,378

Tablo 3.74 incelendiğinde, 375 evli personelin ortalaması 4,3147 ve 125 bekâr personelin ortalaması 4,104 olup evli personelin başarı düzeyi bekâr personelin başarı düzeyinin biraz üstünde ancak anlamlı olmadığı (p=0,381 ve 0,378>0,05)

olduğu görülmektedir. Buna göre H3 sıfır (null) hipotezi kabul edilmiş olur. Yani personelin medeni durumu ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Bu çalışmada test edilen dördüncü hipotez şöyledir:

H4₀: Uşak Üniversitesi personelinin **yaşı** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin yaşı ile finansal bilgi düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA test sonuçları Tablo 3.75'te gösterilmiştir.

Tablo 3.75: Yaş Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları

Yaş	N	Ortalama	Std. Sapma	VHT	P
20-29 yaş	59	3,9322	2,04150	0,017	0,296
30-39 yaş	229	4,2795	2,42620		
40-49 yaş	156	4,4808	2,23598		
50-59 yaş	46	4,0870	2,46600		
60 ve üstü	10	3,2000	2,14994		
Toplam	500	4,2620	2,32641		
VHT: Varyansların Homojenliği Testi					

Tablo 3.75 incelendiğinde, 20-29 yaş aralığındaki 59 personelin ortalaması 3,9322, 30-39 yaş aralığındaki 229 personelin ortalaması 4,2795, 40-49 yaş aralığındaki 156 personelin ortalaması 4,4808, 50-59 yaş aralığındaki 46 personelin ortalaması 4,087 ve son olarak 60 üstü yaşındaki 10 personelin ortalaması 3,20'dir. Bu ortalamalara göre en yüksek finansal bilgiye sahip olan yaş aralığı 40-49 yaş aralığı iken en düşük finansal bilgiye sahip olan yaş aralığı ise 60 ve üstüdür. Ancak bu ilişkilerin anlamlı olmadığı ($p=0,296>0,05$) söylenebilir. Buna göre H4 sıfır (null) hipotezi kabul edilmiş olur. Yani personelin yaşı ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Bu çalışmada test edilen beşinci hipotez şöyledir:

H5₀: Uşak Üniversitesi personelinin **kişisel geliri** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin kişisel geliri ile finansal bilgi düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA test sonuçları Tablo 3.76'da gösterilmiştir.

Tablo 3.76: Kişisel Gelir Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları

Kişisel Gelir	N	Ortalama	Std. Sapma	VHT	P
2000-3500TL	57	4,1579	2,39635	0,153	0,007
3501-5000TL	101	4,9307	2,07489		
5001-6500TL	172	3,8663	2,37423		
6501-8000TL	112	4,1964	2,31267		
8000TLve üstü	58	4,5000	2,34895		
Toplam	500	4,2620	2,32641		

VHT: Varyansların Homojenliği Testi

Tablo 3.76 incelendiğinde, 2000-3.500TL geliri olan 57 personelin ortalaması 4,1579, 3.501-5.000TL geliri olan 101 personelin ortalaması 4,9307, 5.001-6.500TL geliri olan 172 personelin ortalaması 3,8663, 6.501-8.000TL geliri olan 112 personelin ortalaması 4,1964 ve son olarak 8.000TL ve üstü geliri olan 58 personelin ortalaması 4,50'dir. Bu ortalamalara göre en yüksek finansal bilgiye sahip olan grup 3.501-5.000TL geliri olan grup iken en düşük finansal bilgiye sahip olan grup ise 5.001-6.500TL geliri olan gruptur. Yapılan ANOVA analizine göre kişisel gelir ile finansal bilgi düzeyi arasındaki ilişkinin anlamlı ($p=0,007<0,05$ ve VHT: $0,153>0,05$) olduğu söylenebilir. Buna göre H_5 sıfır (null) hipotezi reddedilir. Yani personelin kişisel geliri ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir.

Anlamlılığın hangi gelir grupları arasında olduğunun tespiti için Tukey test sonuçlarına bakılmalıdır. Bu nedenle post-hoc analiz olarak Tukey testi yapılmış ve buna ilişkin sonuçlar Tablo 3.77'de gösterilmiştir.

Tablo 3.77: Kişisel Gelir Arasındaki Farklılığa Göre Tukey Testi Sonuçları

Kişisel Gelir	Kişisel Gelir	Fark	P
3501-5000TL	2000-3500TL	,77280	,255
	5001-6500TL	1,06441*	,002
	6501-8000TL	,73426	,139
	8000TLve üstü	,43069	,788

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Tablo 3.77'ye göre, sadece 3.501-5.000TL geliri olanlar ile 5.001-6.500TL geliri olanlar arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre, gelirin artması durumunda finansal bilginin azaldığı söylenebilir.

Bu çalışmada test edilen altıncı hipotez şöyledir:

H_{60} : Uşak Üniversitesi personelinin **eğitim düzeyi** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin eğitim düzeyi ile finansal bilgi düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. ANOVA test sonuçları Tablo 3.78’de gösterilmiştir.

Tablo 3.78: Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Test Sonuçları

Kişisel Gelir	N	Ortalama	Std. Sapma	VHT	P
Lise	15	2,4667	1,92230	,092	,003
Meslek Yüksekokulu	23	3,9130	2,37244		
Lisans	108	4,7500	2,09193		
Yüksek Lisans	118	4,4322	2,44767		
Doktora	236	4,1017	2,32430		
Toplam	500	4,2620	2,32641		
VHT: Varyansların Homojenliği Testi					

Tablo 3.78 incelendiğinde, Lise mezunu 15 personelin ortalaması 2,4667, Meslek Yüksekokulu mezunu 23 personelin ortalaması 3,9130, Lisans mezunu 108 personelin ortalaması 4,75, Yüksek Lisans mezunu 118 personelin ortalaması 4,4322 ve son olarak Doktora mezunu 236 personelin ortalaması 4,1017’dir. Bu ortalamalara göre en yüksek finansal bilgiye sahip olan grup Lisans mezunları iken en düşük finansal bilgiye sahip olan grup ise Lise mezunlarıdır.

Yapılan ANOVA analizine göre eğitim düzeyi ile finansal bilgi düzeyi arasındaki ilişkinin anlamlı ($p=0,003<0,05$ ve VHT: $0,092>0,05$) olduğu söylenebilir. Buna göre H_0 sıfır (null) hipotezi reddedilir. Yani personelin eğitim düzeyi ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu söylenebilir.

Anlamlılığın hangi eğitim düzeyi arasında olduğunun tespiti için Tukey test sonuçlarına bakılmalıdır. Bu nedenle post-hoc analiz olarak Tukey testi yapılmış ve buna ilişkin sonuçlar Tablo 3.79’da gösterilmiştir.

Tablo 3.79: Eğitim Düzeyi Arasındaki Farklılığa Göre Tukey Testi Sonuçları

Eğitim Düzeyi	Kişisel Gelir	Fark	P
Lise	Yüksekokul	-1,44638	,321
	Lisans	-2,28333*	,003
	Yüksek Lisans	-1,96554*	,016
	Doktora	-1,63503	,060
*. The mean difference is significant at the 0.05 level.			

Tablo 3.79’a göre, Lise mezunları ile Lisans ve Yüksek Lisans mezunları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada test edilen yedinci hipotez şöyledir:

H7₀: Uşak Üniversitesi personelinin **aldığı finansal eğitim** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin finansal eğitimi ile finansal bilgi düzeyleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 3.80’de gösterilmiştir.

Tablo 3.80: Finansal Eğitim Değişkenine Göre t testi Sonuçları

Finans ile ilgili eğitiminiz var mı?	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Evet	178	4,9607	2,12694	5,117	,000
Hayır	322	3,8758	2,34490	5,263	,000

Tablo 3.80 incelendiğinde, finans eğitimi almış 178 personelin ortalaması 4,9607 ve finans eğitimi almamış 322 personelin ortalaması 3,8758 olup finans eğitimi almış personelin başarı düzeyinin daha yüksek ve anlamlı olduğu ($p=0,000<0,05$) olduğu görülmektedir. Buna göre H7 sıfır (null) hipotezi reddedilir. Yani personelin daha önce finans eğitimi almış olma durumu ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada test edilen sekizinci hipotez şöyledir:

H8₀: Uşak Üniversitesi personelinin **kredi kartı kullanımı** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin kredi kartı kullanımı ile finansal bilgi düzeyleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 3.81’de gösterilmiştir.

Tablo 3.81: Kredi Kartı Kullanımı Değişkenine Göre t testi Sonuçları

Kredi Kartı Kullanımı	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Evet	472	4,3369	2,28975	2,978	,003
Hayır	28	3,0000	2,61052	2,650	,013

Tablo 3.81 incelendiğinde, kredi kartı kullanan 472 personelin ortalaması 4,3369 ve kredi kartı kullanmayan 28 personelin ortalaması 3,00 olup kredi kartı kullanan personelin başarı düzeyinin daha yüksek ve anlamlı olduğu ($p=0,003$ ve $0,013<0,05$) olduğu görülmektedir. Buna göre H8 sıfır (null) hipotezi reddedilir. Yani kredi kartı kullanımı ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada test edilen dokuzuncu ve son hipotez şöyledir:

H9₀: Uşak Üniversitesi personelinin **BES’e katılımı** ile finansal bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Uşak Üniversitesi personelinin BES’e katılımı ile finansal bilgi düzeyleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 3.82’de gösterilmiştir.

Tablo 3.82: BES'e Katılım Değişkenine Göre t testi Sonuçları

BES Katılımı	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Evet	310	4,0677	2,33281	-2,396	,016
Hayır	190	4,5789	2,28674	-2,408	,016

Tablo 3.82 incelendiğinde, BES'e katılan 310 personelin ortalaması 4,0677 ve BES'e katılmamış 190 personelin ortalaması 4,5789 olup BES'e katılmayan personelin başarı düzeyinin daha yüksek ve anlamlı olduğu ($p=0,016<0,05$) olduğu görülmektedir. Buna göre H_0 sıfır (null) hipotezi reddedilir. Yani BES'e katılım ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Finansal okuryazarlık kavramı en önemli finans kavramlarından birisidir. Yapılan birçok çalışma finansal okuryazarlığın hem bireyler hem de ülke ekonomileri açısından çok önemli bir kavram olduğunu ortaya koymuştur. Ülkeler kendi ekonomileri açısından bu konuya çok önem vermekte ve bu konuda eğitim vermeye veya proje üretmeye çalışmaktadır. Bireyler de her gün değişen piyasa koşullarında kendi ekonomik durumlarını yönetebilmeleri için finansal okuryazarlık konusunda bilinçli olmak ve kendilerini geliştirmek durumundadırlar.

Finansal okuryazarlık genel anlamda bireylerin finansal ürün, piyasa ve hizmetler hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu bilgiler doğrultusunda doğru ve yerinde kararlar alabilmesidir. En çok kullanılan tanımlardan birisi olan OECD tanımı finansal okuryazarlığı; finansal olguları anlama, yorumlama, sezme ve kavrama, finansal durumlar karşısında ise toplumun ve kişilerin finansal refahını arttırmak, ekonomik anlamda yaşantıya katılımını sağlamak, doğru ve etkin kararlar verebilmek için bu tecrübe ve kavrayışı uygulamak şeklinde tanımlanmıştır. Buradan finansal okuryazarlığın sadece finansal bilgiye sahip olmak olmadığını, bunun yanında davranış ve tutumla da alakalı bir kavram olduğu anlaşılmaktadır.

Finansal okuryazarlık konusunun öneminin her geçen gün artması bu konuda yerli ve yabancı birçok çalışmanın yapılmasına yol açmıştır. Literatür incelendiğinde, finansal okuryazarlık konusundaki çalışmaların çoğunun üniversite öğrencileri, hane halkı, yatırımcılar ve banka müşterileri üzerine yapıldığı anlaşılmaktadır. Üniversitelerin akademik ve idari personel üzerine ayrı ayrı çalışmalar yer alsa da hem akademik hem de idari personel üzerine yapılan çalışmaların çok az olduğu görülmektedir. Literatür ayrıca gelişmekte olan ülkelerde, gençlerde, yöneticilerde ve kadınlarda finansal okuryazarlık düzeyinin genel olarak düşük olduğunu, finansal konularda bireylerin eğitilmeleri gerektiğini ve bazı demografik özellikler ile finansal okuryazarlık düzeyi arasında bazı anlamlı ilişkilerin olduğunu ortaya koymuştur (Lusardi et al., 2010; Dvorak and Hanley, 2010; Er vd., 2014; Sarıgül, 2014; Barmaki, 2015; Kaya, 2015; Seyrek ve Gül, 2017; Bayrakdaroğlu ve Bilge, 2018).

Bireylerin finansal okuryazarlık konusunda eğitime ihtiyaç duymaları ve literatürde üniversitede çalışan hem akademik hem de idari personel üzerine yapılmış çok fazla çalışmanın yer almaması bu konuda çalışma yapılması ihtiyacını doğurmaktadır. Bununla beraber, özellikle üniversitelerdeki eğitimcilerin ve

çalışanların finansal bilgi düzeyi oldukça önemlidir ve bu bilgi seviyenin yüksek olması üniversite öğrencilerinin finansal eğitiminde de etkili olacaktır.

Finansal okuryazarlık kavramı son zamanlarda dünya gündeminde önemli bir yer kaplamaktadır. Dünyada ve Türkiye’de finansal okuryazarlık konusunda birçok eğitim etkinliği ve projesi yürütülmekte bununla ilgili raporlar açıklanmaktadır. Dünyada en önemli çalışmaların başında OECD, PISA, Dünya Bankası vb. dünyanın önde gelen kurumların yaptıkları çalışmalar gelmektedir. Bunun yanında Türkiye’de de TCMB, BDDK, SPK, FODER, Bankalar, Dernekler vb. birçok kuruluşun finansal okuryazarlık konusunda çalışmalar yürüttüğü görülmektedir. Bu çalışmalar ile finansal okuryazarlık düzeyleri arttırılmaya çalışılmakta ve finansal okuryazarlık düzeyleri anketlerle düzenli bir biçimde ölçülmeye çalışılmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Uşak Üniversitesi akademik ve idari personelinin finansal okuryazarlık düzeyini ölçmektir. Bunun için hazırlanan bir anket Uşak Üniversitesi personeline uygulanmış ve elde edilen veriler istatistikî programlar aracılığıyla analize tabi tutulmuştur. Uşak Üniversitesi’nde toplam 1060 personel bulunmakla birlikte, bu çalışmada 500 akademik ve idari personele ulaşılmıştır. Bu sayı hem %95 hem de %99 güven düzeyinde örneklem kütlesi açısından kabul edilebilirdir. Ayrıca, elde edilen veriler SPSS gibi istatistiki paket programlarından faydalanılarak analiz edilmiştir ve analiz yöntemi olarak Bağımsız Örneklem T Testi, Tek yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey testlerinden de faydalanılmıştır.

Bu çalışmanın demografik bulguları erkek, memur, evli, çocuk sahibi, eğitim düzeyi yüksek, yaşları 30-39 ve gelirleri 5000TL-6500TL arasında olan bireylerin çoğunlukta olduğunu göstermiştir. Bu bireylerin çoğu BES’e kayıtlı olup uzun yıllardır çoğunlukla tek kredi kartı kullanan, finansal eğitim almamış, daha çok bireysel araştırmalarla finansal kararlar alan ve finansal durumlarını yönetmede çok başarılı olduklarını düşünmeyen bireylerdir.

Bu çalışmanın finansal tutumlarla ilgili bulguları, Uşak Üniversitesi personelinin uzun vadede tasarruf yapmayı tercih eden, geleceğini düşünen, para ile ilgili konuların sıkıcı ancak para kavramının önemli olduğunu vurgulayan, finansal konularda karar vermeden önce zaman harcayan, finansal konularda bilgilendirilmek isteyen ve finansal belge ve kayıtlarını saklayan bireyler olduğunu göstermiştir.

Bu çalışmanın finansal davranış ile ilgili bulguları ise, Uşak Üniversitesi personelinin alışverişine dikkat eden, faturalarını ve borçlarını zamanında ödeyen, mali durumunu düzenli takip eden, bütçe yapabilen, tasarruf ve yatırım yapmaya

çalışan, ihtiyaçları için gerektiğinde kredi kullanan, yatırım yapmadan önce bilgi toplayan, yatırımların risk ve getirisini göz önünde bulunduran ve kredi kartı üst limitlerine kadar harcama yapmayan bireyler olduğunu göstermiştir.

Son olarak, bu çalışmanın finansal bilgi ile ilgili bulguları ise, Uşak Üniversitesi personelinin 100 üzerinden 53 puanla orta düzeyde finansal bilgi sahibi olduklarını göstermiştir. Uşak Üniversitesi personeli kredi ve faiz konularında daha düşük bilgiye sahip iken, finansal tablo ve hisse senedi konularında ise biraz daha fazla bilgiye sahip oldukları görülmektedir.

Bu çalışmada Uşak Üniversitesi Akademik ve idari personelinin demografik özellikleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı bazı hipotezlerle sınanmıştır. Buna göre personelin cinsiyeti, kişisel geliri, eğitim düzeyi, daha önce finans eğitimi almış olması, kredi kartı kullanması ve BES'e katılımı ile finansal okuryazarlık başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, personelin unvanı, medeni durumu ve yaşı ile finansal okuryazarlık başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Üniversite akademik ve idari personel finansal okuryazar düzeyinin düşük olduğu bu konuda eğitilmeleri gerektiği bu çalışmanın bulguları arasındadır. Bu konuda daha ayrıntılı çalışmalar yapılarak ihtiyaç duyulan bilgiler tespit edilerek o ihtiyaca göre eğitimler düzenlenebilir. Ayrıca, üniversitelerin finansal okuryazarlık konularında proje ve eğitim seminerlerinde ön planda olmadıkları bu nedenle bu konulara yönelmeleri gerektiği ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Bayram, N. (2009). Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi (Gözden geçirilmiş 2. Baskı), Ezgi Kitabevi, Bursa.

Gökmen, H. (2012). Finansal Okuryazarlık, Hiperlink Yayınları: 43, İstanbul.

Gregory, D., Ward, H. and Bradshaw, A. (1993) Statistics for Business (Fourth Edition), Mcgraw-Hill International Edition: UK.

Paramasivan, C. and Subramanian, T. (2009). Financial Management. New Age International Publishers.

Spiegel M. R. and Stephens L. J. (1999). *İstatistik* (Üçüncü Baskıdan Çeviri Alptekin Esin ve Salih Çelebioğlu), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Makaleler

Alkaya, A. ve Yağlı İ. (2015), Finansal Okuryazarlık - Finansal Bilgi, Davranış Ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, ss.585-599.

Altan, F. ve Biçer, E. B. (2017). Sağlık Bakanlığına Bağlı Hastanelerde Çalışan Sağlık Personelinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Sivas İli Örneği, *Business and Management Studies: An International Journal*, Vol. 5(2), 481-499.

Antepli, A. ve Kılınç, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Beyşehir AA İşletme Fakültesi Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırması Dergisi*, ss.3620-3629.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*. C.7, ss. 9-26.

Arrondel, L., Debbich, M. and Savignac, F. (2012). Stockholding and Financial Literacy in the French Population. *International Journal of Social Sciences and Humanity Studies*, Vol. 4 (2), pp. 285-294.

- Baştürk, F. H. (2016). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching Haziran 2016*. C.5. ss.343-351.
- Bayrakdaroğlu, A. ve Bilge, S. (2018). Finansal Eğitimin Finansal Okur-Yazarlık Üzerindeki Etkisi: Muğla İlinde Kadınlara Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19 (42), ss. 97-119.
- Demir, S. ve Mollaoğulları, Z. (2018). Finansal Farkındalık ve Yatırımcı Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimlerde Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C.4 (2). Ss.71-86.
- Dick, C. D. and Jaroszek, L. M. (2013). Knowing What Not to Do: Financial Literacy and Consumer Credit Choices. <https://www.fdic.gov/news/conferences/consumersymposium/2013/Papers/Jaroszek.pdf> (20.08.2019).
- Durmuşkaya, S. ve Kavas, B. Y (2018). Akademik Gelişim Ve Finansal Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. Manisa Celal Bayar Üniversitesi (İİBF) *Yönetim Ve Ekonomi Dergisi*. C. 25 (3). Ss. 926-939.
- Dvorak, T. and Hanley, H. (2010). Financial Literacy and The Design of Retirement Plans. *Journal of Socio-Economics*, Vol. 39 (6), pp: 645-652.
- Er, B. ve Çetintaş, M. (2018). İşçilerde Finansal Okuryazarlık: Finansal Bilgi, Tutum Ve Davranış Eksenli Bir Araştırma. Karadeniz Teknik Üniversitesi, (İİBF). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *e-dergi*. C.1 (2). Ss.61-71.
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A. ve Sönmez, H. (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 14 (4), ss. 113-126.
- Fettahoğlu, S. (2015). Hane Halkının Finans Eğitimi ve Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Kocaeli'nde Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, No: 67, ss. 101-116.
- Gönen, E. ve Özmete, E. (2007). Finansal Refah: Finansal Yönetim Sürecinden Duyulan Tatmin, Finansal Davranışlar ile Öz Saygı Arasındaki İlişkinin

İncelenmesi. *Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, C.3. (11). ss.57-69.

Güler, E. ve Tunahan, H. (2017). Finansal Okuryazarlık: Hanehalkı Üzerine Bir Araştırma. Sakarya Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü. *İşletme Bilimi Dergisi*, C.5 (3). ss.79-104.

Kaderli, Y., Gümüş, U. T. ve Danışman, E. (2016). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Türk Silahlı Kuvvetleri Emekli Personeli Üzerinde Bir Araştırma. *Finans ve Bankacılık Çalışmaları Dergisi*, C. 5 (5), ss. 52-70.

Kalaycı, Ş. (Ed.) (2008), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, 3. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Karakoç, M. and Yeşildağ, E. (2017), The financial Literacy Levels of the Students Taking Finance Based Lectures at the School of Applied Science, Bilici, N., Akgül, B. and Pehlivanlı, R. (Ed.), *Global Issues in Social Sciences Different Perspectives – Multidisciplinary Approaches*, (pp. 191-205), PeterLang Publihsing.

Kılıç, Y., Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Vol. 66, ss. 129-150.

Lusardi, A., Mitchell, O, S. & Curto, V. (2010). Financial Literacy Among the Young: Evidence and Implications for Consumer Policy, CFS Working Paper Series. pp.1-35.

Öztürk, E. ve Demir, Y. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, No: 68, ss. 113-134.

Sarıgül, H. (2014). A Survey of Financial Literacy Among University Students. *The Journal of Accounting and Finance*, Issue: 64, pp. 207-224.

Seyrek, İ. H. ve Gül, M. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Girişimcilik Niyeti: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C. 15 (2), ss.103-118.

Şahin, M. ve Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 7 (2), ss. 77-103.

Temizel, F. ve Bayram, F. (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12 (1), ss. 73-86.

Tezler

Barmaki, N. (2015). Üniversite öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Örneği. *Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile ve Tüketici Bilimleri, Ankara.

Dağdelen, T. (2017) Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe - Finansman Programı. Aydın.

Kaya, A. (2015). KOBİ Yöneticilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenebilmesine Yönelik Bir Araştırma: İzmir İli Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir.

Öztürk, E. (2014). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama, *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Sezen Akbaş, M. (2015). Büyükşehirlerde Yaşayan Yüksek Öğrenim Görmüş Kişilerin Finansal Okuryazarlığı Üzerine Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Ünal, P. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Forex Piyasası. Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.

İnternet Kaynakları ve Diğerleri

Acar, O. (2013).<http://www.okanacar.com/2013/01/finans-finansal-yonetim-kavram-ve.html> (Erişim Tarihi: 23.08.2019)

FODER, (2017). Foder-Visa 1. Finansal Okuryazarlık Araştırması, “Paramı Yönetebiliyorum Projesi”. <https://www.fo-der.org/foder-visa-turkiye-1-finansal-okuryazarlik-arastirmasi/> (Erişim Tarihi: 09.08.2019).

<http://www.sigortadunyasi.com.tr/2018/01/15/teb-kadinlarin-finansal-okuryazarlik/> (Erişim Tarihi: 08.09.2019)

<https://www.bloomberght.com>, (Erişim Tarihi: 27.05.2019).

<https://www.fo-der.org> (Erişim Tarihi: 22.08.2019).

<https://www.spk.gov.tr> (Erişim Tarihi: 08.09.2019)

<https://www.usak.edu.tr/>, (Erişim Tarihi: 25.05.2019).

Kaderli, Y. (2016).“TR32 Bölgesinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Çözüm Önerileri” Projesi.

SPK (2015), 2015 Yılı İkinci Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması, <http://www.spk.gov.tr/Duyuru/Dosya/20151005/0>, (Erişim Tarihi: 21.08.2019)

TDK, (2019). <http://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 23.08.2019).

TEB-Boğaziçi Üniversitesi Analitik ve İçgörü Araştırma Merkezi, https://www.teb.com.tr/upload/PDF/TEB-FOE-Rapor-2018_website.pdf, (Erişim Tarihi: 22.08.2019).

EKLER LİSTESİ

EK-1

Sayın İlgili,						
Bu anketin amacı, Uşak Üniversitesi'ndeki çalışanların finansal bilgi düzeylerinin ölçülmesidir. Ankete vereceğiniz bilgiler sadece bu çalışmanın değerlendirilmesinde kullanılacaktır. Ankete gösterdiğiniz ilgiye teşekkür ederiz.						
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
KATILIMCILARIN FİNANSAL TUTUMLARI						
1	Uzun vadede, harcamayı tasarruf etmeye yeğlerim.					
2	Bugün için yaşar, yarın için endişelenmem.					
3	Para, sadece harcamak içindir.					
4	Para ile ilgili konular sıkıcı ve zordur.					
5	Finansal geleceğime yönelik çok fazla düşünmek beni rahatsız eder.					
6	Para, yaşamda mutlu olmak için önemli değildir.					
7	Finansal açıdan bugün için yaşamak hoşuma gider.					
8	Finans dilini anlayabilme yeteneğim zayıftır.					
9	Karar vermeden önce finansal bilgi edinmek için çok zaman ve çaba harcamam.					
10	Para ve finansal konularda bilgilendirilmek istemiyorum.					
11	Finansal durumumda büyük bir fark yaratmak için fazla çabalamayı düşünmüyorum.					
12	Ekonomik krizlerin, içinde büyük fırsatlar barındırdığına inanmam.					
13	Aldığım finansal kararlar sonucunda zarar etme ihtimalim düşüktür.					
14	Yatırımlarımı danışman veya arkadaş önerisine göre yaparım.					
15	Finansal kayıtlarımı (banka dekontları, fiş, makbuz vb.) saklarım.					
KATILIMCILARIN FİNANSAL DAVRANIŞLARI						
1	Dikkatli alışveriş yaparım.					
2	Faturalarımı zamanında öderim.					
3	Kişisel mali durum takibinde başarılıyım.					
4	Sorumluluklarımı bilir, bütçemi ona göre yaparım.					
5	Tasarruf ve yatırım yapmaya çalışırım.					
6	İhtiyaçlarım için borç almam, kredi veya ek hesap kullanırım.					
7	Giderlerimi takip ederim.					
8	Alışverişte fiyatları karşılaştırırım.					
9	Harcamalarım için bütçe yaparım.					
10	Borcumu zamanında öderim.					
11	Paramı idare etmek için hedefler koyarım.					
12	Paramın idaresiyle ilgili konuları ailemle konuşurum.					
13	Paramın idaresine dair hedeflerime genellikle ulaşıyorum.					
14	Her ay düzenli tasarruf yaparım.					
15	Finansal bir ürün satın alırken bilgi toplarım.					
16	Finansal ürün alırken bağımsız kaynaklardan bilgi toplar ve buna göre karar veririm.					
17	İhtiyaçlarımı karşılayamayacağım duruma düşene kadar borç almam.					
18	Yatırım kararı alırken risk ve getirisini dikkate alırım.					
19	Elime geçen paradan daha fazla harcama yaparım.					
20	Kredi kartımın maksimum harcama limitine ulaşıyorum.					

21	Harcamalarımı azaltmanın yollarını ararım.						
KATILIMCILARIN FİNANSAL BİLGİLERİ							
1	Kredi ile satın alınanın maliyetini bilirim.						
2	Otomobil sigortası yaptıracağım zaman sormam gereken önemli soruları biliyorum.						
3	Yatırımlar hakkında bilgi sahibiyim.						
4	Yatırım aracı riskinden korunmak için portföy oluşturmak gerekir.						
5	Kredi kullanırken dikkat edilmesi gereken kredilerin faiz oranı değil maliyetidir						
6	Bireysel emeklilikte kalma süresi uzadıkça devlet teşvikinden yararlanma oranı artar.						
7	Yüksek enflasyon, yaşama maliyetlerinin hızlı bir şekilde artmasıdır.						
8	Yüksek getirili yatırımların, riskleri de yüksektir.						
9	Bilanço nedir biliyor musunuz?	a)Evet b)Hayır					
10	Gelir tablosu nedir biliyor musunuz?	a)Evet b)Hayır					
11	Hisse senedi nedir biliyor musunuz?	a)Evet b)Hayır					
12	Tahvil nedir biliyor musunuz?	a)Evet b)Hayır					
13	Kısa vadeli kredilerin faiz oranı, uzun vadeli olandan daha düşüktür.	a)Doğru b)Yanlış c)Fikrim yok					
14	Basit faiz anapara üzerinden hesaplanan faiz iken bileşik faiz anapara+ faiz üzerinden hesaplanan faizdir.	a)Doğru b)Yanlış c)Fikrim yok					
15	3 yıl sonra elde ettiğimiz 100.000TL bugün elimizde olan 100.000TL'den daha değerlidir.	a)Doğru b)Yanlış c)Fikrim yok					
16	Yıllık %2 faizli bir mevduat hesabına 100TL yatırıldığında, yılsonunda bu hesapta 102TL olur.	a)Doğru b)Yanlış c)Fikrim yok					

Demografik Bilgiler	
Cinsiyetiniz?	a)Kadın b)Erkek
Unvanınız?	a)Prof.Dr. b)Doç.Dr. c)Dr.Öğr.Üyesi d)Öğr.Gör. e)Araş.Gör. f)Memur
Medeni Durumunuz?	a)Evli b)Bekâr
Çocuğunuz var mı?	a)Evet b)Hayır
Yaşınız?	
Kişisel Geliriniz?	a)2000-3500TL b)3501-5000TL c)5001-6500TL d)6501-8000TL e)8.000TL ve üstü
Eğitim Düzeyiniz?	a)İlköğretim b)Lise c)Yüksekokul d)Lisans e)Yüksek Lisans f)Doktora
Finans ile ilgili eğitiminiz var mı?	a)Evet b)Hayır
Finans eğitiminizi en çok nereden aldınız?	a)Kişisel Araştırmalar b)Eğitim/Seminer/Kurs c)Okul Hayatı d)Diğer(lütfen belirtin)...
Kredi kartı kullanıyor musunuz?	a)Evet b)Hayır
Kaç adet kredi kartına sahibsiniz?	a)1 b)2 c)3 d)4 ve üzeri e)yok
Ne zamandır kredi kartı kullanıyorsunuz?	a)1 yıl b)2-3 yıl c)4-5 yıl d)5 yıldan fazla
Kredi kartınızın toplam limiti ne kadardır?	a)3000TL'den az b)3000-5000TL c)5000-7000TL d)7000-10000TL e)10000TL ve üzeri
Bireysel emeklilik sistemine (BES) katılımınız var mı?	a)Evet b)Hayır
Bankada vadeli mevduat hesabınız var mı?	a)Evet b)Hayır
Finansal bir karar alırken ilk olarak kime/neye danışırsınız?	a)Aileme b)Arkadaşlarıma c)İnternete d)Finans Profesyonellerine e)Hiç Kimseye
Finansal durumunuzu yönetmede ne kadar başarılı olduğunuzu düşünüyorsunuz?	a)Oldukça başarılıyım b)Orta düzeyde başarılıyım c)Başarısızım d)Fikrim yok